ЎзССР Давлат китоб палатаси
271295

Илм ўзни билмакдир

Маърифат

MA'RIFAT ✶ ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ ✶ معرفت

1931 йилдан чиқа бошлаган 1995 йил 13 декабрь, чоршанба **Баҳоси сотувда эркин нархда.** *49 (6695)*

ВАТАН МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Шу кунларда мамлакатимизда Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинган кун умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланмоқда.

Маълумки, қутлуғ ва муқаддас байрамимиз — истиқлолнинг тўрт йиллик тўйи муносабати билан республикамиз Президенти мамлакат мустақиллигини мустаҳкамлашга, иқтисодий қудрати ва шон-шуҳратини оширишга қўшган шахсий ҳиссаси учун бир гуруҳ меҳнат фидойиларини мукофотлаш тўғрисида Фармонлар чиқарган эди. Мазкур Фармонларга биноан «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони ва олий нишон — «Олтин Юлдуз» медалига, «Дўстлик», «Меҳнат Шуҳрати», «Шон-Шараф» орденларига, «Жасорат», «Шуҳрат» медаллари ҳамда республика фахрий унвонларига сазовор бўлган кишилар орасида ишчи ва деҳқонлар, олим ва ижодкор зиёлилар, муаллим ва шифокорлар, хизматчи ва мутахассислар — қисқача айтганда, юртимиз истиқболи йўлида ҳалол тер тўкаётган турли касб эгалари бор.

Конституция куни арафасида — 7 декабрь куни республика Вазирлар Маҳкамасида ана шу замондошларимизга Ватаннинг юксак мукофотларини топшириш маросими бўлди.

Тантанали маросимда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Шундан сўнг Президент олий мукофотлар — республикамиз орден ва медаллари ҳамда фахрий унвонларини тантанали суратда соҳибларига топширди.

«Миллий тикланиш» газетаси бош муҳаррири И. Ғафуров, Бухоро шаҳридаги «Зардўз» акционерлик жамияти юксак бадиий буюмлар тайёрлаш участкасининг катта устаси М. Темирова, Навоий тоғ-металлургия комбинати «Восток» кони шимолий руда бошқармаси экскаватор машинистлари бригадаси бошлиғи А. Панин, республика Мудофаа вазирлиги бошқарма бошлиғи И. Фозилов, Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат академик катта театри балетмейстери Г. Измайлова, В. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг чилангар-йиғувчиси Э. Алимуҳамедов ва бошқалар мукофотланганлар номидан сўз олиб, эл-юрт фаровонлиги, тинчлиги ва осойишталиги йўлида бундан кейин ҳам ҳормай-толмай меҳнат қилажакларини билдирдилар. Камтарин меҳнатлари эвазига кўрсатилган юксак эътибор ва ишонч учун юртбошимизга, республика ҳукуматига миннатдорлик тўла дил сўзларини изҳор этдилар.

Маросимда республика Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Олий Мажлис Раисининг ўринбосарлари, Бош вазир ўринбосарлари, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар қатнашди.

(ЎзА).

СУРАТДА: мукофотларни топшириш пайти.

А.ТЎРАЕВ олган сурат.

Ўзбекистон халқ таълими вазирлигида.

ҚАТЪИЙ ИЖРО УЧУН

Маълумки, шу йилнинг 29 ноябрь куни халқ депутатлари Қашқадарё вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди ва унда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади. Мазкур нутқда мамлакатимизда, хусусан, Қашқадарё вилоятида ижтимоий-иқтисодий islоҳотларнинг бориши чуқур таҳлил этилди, бир қатор соҳаларда йўл қўйилган жиддий хато ва камчиликлар рўй-рост очиб ташланди ҳамда уларни бартараф этиш йўл-йўриқлари кўрсатиб берилди.

Республикамиз Президенти ўз нутқида ёшлар тарбияси ва халқ таълимини ривожлантиришдаги нуқсонларга ҳам алоҳида тўхталиб ўтди. Жумладан, қишлоқ жойларида ташкил этилган ўрта махсус ва ҳунар ўқув юртлари аҳволининг ночорлиги, ўқув дастурлари ва дарсликлар етишмовчилиги, бу соҳадаги аксарият ўқитувчилар ва ҳатто раҳбарларнинг малака ва маданияти ачинарли эканлиги ҳаққоний танқид остига олинди. Шу билан бирга авария ҳолатидаги мактаблар сони кўп бўлишига қарамай, қурилиш ишларида сусткашлик рўй бераётгани, айрим фанлар бўйича ўқитувчилар етишмаётгани, мактаб раҳбарларидан ўн етти фоизи тест синовларидан ўта олмаганликлари алоҳида таъкидланди.

Сирасини айтганда, халқ таълими борасида Қашқадарё вилоятида аниқланган камчиликлар ва нуқсонларнинг кўпчилиги Республикамизнинг бошқа вилоятларида, Қорақалпоғистон Республикаси халқ таълими вазирлиги, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси фаолиятида ҳам учрайди.

Шу муносабат билан Ўзбекистон халқ таълими вазирлигининг 2 декабрда бўлиб ўтган ҳайъат йиғилиши «Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг халқ депутатлари Қашқадарё вилояти кенгаши сессиясида сўзлаган нутқи ва шу асосда халқ таълими муассасаларининг вазифалари тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда Президент нутқида баён этилган вазифалар, қоида ва хулосаларни халқ таълими муассасалари фаолиятига изчил татбиқ этиш вазифа қилиб қўйилди. Президент нутқи асосида ишлаб чиқилган тадбирларда эса ҳар бир масалани ҳал этиш муддати, масъул шахслар ва ижро назорати қатъий белгиланди.

Яна шу нарса алоҳида таъкидландики, камчилик ва нуқсонларни юқоридан аниқлангандан сўнггина бартараф этиш учун киришиш таълим тизими учун мақбул йўл эмас. Бош мақсад — таълим-тарбия жараёнини мустақил мамлакатимиз маорифи талаблари асосида ташкил этиш, энг қуйи поғонадан юқори бўғингача юксак масъулият ҳиссини қарор топтиришдан иборат.

Мухбиримиз.

«Маърифат» хабарлари

«УСТОЗ» ИШГА ТУШДИ

Фарғона вилояти Бешариқ туманидаги «Устоз» дам олиш маскани ўқитувчиларнинг ажойиб оромгоҳига айланди. Унинг «Устоз» деб аталиши кекса педагог Набижон Махсумов меҳнати, елиб-югуришлари билан боғлиқ. Н. Махсумов санаторийнинг ташкил этилишига бош хайрихоҳлардан бўлиб, хизмати кўпроқ сингган эди.

Дам олиш маскани 70 ўринли бўлиб, унда вилоят ҳудудида истиқомат қилувчи халқ таълими ходимлари ҳордиқ чиқаришмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, Рапқон қишлоғидаги бу оромгоҳ шифобахш суви билан ошқозон-ичак, жигар, ўт йўллари, буйрак, асаб, бод касалликларини тезликда даволаш хусусиятига эга. «Трускавецк» санаторийсидан сира қолишмас экан!» — дейишмоқда «Устоз»да дам олувчилар. Тилга тушган бу оромгоҳда ўринлар ҳамиша банд.

ҲУҚУҚШУНОСЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Республика прокуратурасининг бир гуруҳ ходимлари Тошкент Давлат Университети қошидаги С.Ҳ.Сирожиддинов номли лицей-интернат ўқувчилари билан учрашдилар.

Унда Ўзбекистон Республикаси прокуратурасидан М.Н. Тоштемиров, В.Т.Тошхўжаева, Х.М.Худоёрова, Г.Х.Умарова, шунингдек, Тошкент шаҳар прокурорининг ўринбосари Н.Ф.Файзуллаевлар иштирок этишиб, ёшларни қизиқтирган саволларга жавоб беришди.

Республика прокуратурасининг катта прокурори Муҳаммадали Тоштемиров Ўзбекистон Конституцияси ҳақида фикр юритди. У ўз сўзида миллий қомусимизнинг турмушда тутган ўрнига батафсил тўхталди. Тошкент шаҳар прокурорининг ўринбосари Нарзулло Файзуллаев эса шаҳар прокуратураси томонидан амалга оширилаётган ишлар тўғрисида сўзлаб берди.

Анжуманда лицей-интернат директори М.А.Мирзааҳмедов учрашувга ташриф буюрган юристларга ташаккур изҳор қилди.

БИРИНЧИ СИНФДА... 70 ЎҚИТУВЧИ

Сарлавҳани ўқиб ажабланманг, азиз муштарий. Гап шундаки, Қорақалпоғистон Республикаси Хўжайли шаҳридаги 12-ўрта мактабнинг биринчи синф муаллимаси Сулувхон Холбоева ўтказган очиқ дарсга 70 ўқитувчи қатнашди. Дарс таҳлили юзасидан шаҳар халқ таълими бўлимининг услубчиси Жақсилиқ Ўтениёзов, мактаб директори Урингул Қўшибоева, бошланғич синфлар бўйича директор ўринбосари Пошша Исмоилова, илм даргоҳларидан келган 70 нафар зиёлининг барчаси чиқиб сўзлади. Улар «Сулувхоннинг очиқ дарси ғоят мазмунли ва сулув ўтди» дейишиб, якдил хулоса чиқаришди.

КОНСТИТУЦИЯ ВА ТАРБИЯ

— Асосий қонунимизни болалар онгига сингдиришни ўқитувчиларимиз ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган, — деб хабар беради Ғаллаорол туманидаги 33-мактабнинг болалар ва ўсмирлар етакчиси Тозагул Жуманазарова. — Улар деярли ҳар бир дарсда бу ҳақда тўхталиб, ўқувчиларга атрофлича тушунча беришаяпти. Яқинда мактабимизда бўлиб ўтган йиғилишнинг асосий мавзуси ҳам Конституция ва ёшлар тарбияси ҳақида бўлди. Одатда ўз ҳуқуқини, бурчини билган инсон тарбияли ҳисобланади. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва бурчлари эса асосий қонунимизда аниқ ва лўнда ёзиб қўйилган. Демак, Конституция тарбиянинг бош омилидир.

ДИЙДОР ДАМЛАРИ

Республика Таълим илмий-методика марказида «Фахрий ўқитувчилар кенгаши»нинг ташаббуси ва ХТВ қошида ташкил этилган «Жаҳонгир» фирмасининг ҳиммати туфайли Конституция кунига аталган байрам дастурхони тузалди. Бу ерга пойтахтнинг турли туманларидан бир-бирлари билан дийдорлашиб, байрам билан қутлагани 40 чоғли фахрий ўқитувчилар қадам ранжида қилдилар. Халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев ўз муовинлари билан ташриф буюрганда эса, кексалар дилига нур, дийдор дамларига янада файз киргандек бўлди.

Фахрийларимиз бу ердаги байрам паловини ва дилтортар гурунгни анчагача эслаб юрадиган бўлишди.

(Ўз ва жамоатчи мухбирларимизнинг хат-хабарлари асосида тайёрланди).

Менга сўз беринг

ВУЖУДИМ СЕЛ БЎЛИБ КЕТДИ

Турмушимиз қувончли тасодифларга нақадар бой. Кимгадир лотореяга катта ютуқ чиқади. Бир-бирини кўп йиллар кўрмаган қадрдонлар қаердадир дафъатан учрашиб қолишади. Ишқилиб, ҳаётда кўз қувонтирадиган, дил яйратадиган воқеалар кўп учрайди.

Мен эса ўзимга «Меҳнат Шуҳрати» орденининг берилишини тасодифий ҳол деб ҳисобламасдим. Қачондир вақт келиб, муаллимликнинг нонини еётганим қандайдир даражада қадрланишини, баҳоланишини юрагим сезарди. Ўз исмишарифимни халқ таълими ходимлари куни арафасида бир гуруҳ маорифчилар рўйхатида кўриб, ҳаяжондан юрагим ҳаприқиб кетди. Ўзимни қўярга жой топа олмадим. Бу шунчаки бир қувончдан эмас, балки ҳозирги шароитда айрим ҳамкасбларимизнинг мактабни, болаликнинг сирли дунёсига айланган мактабни тарк этиб кетишаётган бир пайтда биз каби оддий ўқитувчиларнинг руҳий дунёсига маънавий озуқа бўлди.

Миллий Қомусимизнинг уч йиллиги арафасида республикамиз Президенти И. А. Каримов шахсан ўзи бизга бу мукофотларни топшираркан, тўғриси, вужудим сел бўлиб кетди. Орден фақат менга эмас, бутун жамоамиз меҳнатига берилган баҳодир. Мен меҳнат фаолиятимнинг кейинги 6 йилини Акмал Икромов туманига қарашли мазкур 287-мактабда давом эттирганим учун бутун қувончим ҳам, ташвишларим ҳам ана шу маскан билан узвий боғлиқ деб ўйлайман.

Мактабимизда 1600 нафар ўғил-қиз тарбияланаётир. Уларга 80 дан зиёд мураббийлар ўз фанлари бўйича сабоқлар беришади. Мен эса бошланғич таълим бўйича илмий бўлим мудири вазифасида ишлайман. Гап лавозимда ёки мартабада эмас, балки фарзандларини мактабга бирор нарса ўргансин деб кузатаётган ота-оналар, жамият олдидаги бурчимизни тўла англаб етишда, улар олдидаги қарзимизни адо этишда.

Маҳалла, оила, мактаб бир-бирига уланиб кетган занжирга ўхшайди. Ана шу занжирнинг ҳалқалари пишиқ-пухта бўлса, бугунги ўқувчидан эртага биз орзу қилган инсонлар етишиб чиқади. Ана шу жиҳатдан олиб қараганда, мактабимизда Катта Қаъни маҳалласи билан яхшигина ҳамкорлик ўрнатилган. Обрў-эътиборли, зиёли кишилардан иборат ота-оналар қўмитаси дирекция раҳбарлигида мактаб ва оила ҳамкорлигини мустаҳкамлашга эътибор қаратмоқда. «Бир болага етти маҳалла тарбия беради» дейдилар. Бу рост гап. Бинобарин, тарбия мактабнинг, маҳалланинг ёки дейлик, оиланингтина эмас, балки ҳамма-ҳамманинг иши бўлмоғи керак.

**Мастура ҚАЮМОВА,
Тошкент шаҳар Акмал Икромов туманидаги 287-мактабнинг бошланғич таълим бўйича илмий бўлим мудири.**

Халқ таълими бўлимларида

Ўзбекистон келажаги ҳозир ўрта умумтаълим мактабларида таълим-тарбия олаётган ёшлар қўлида. Уларнинг ҳар жиҳатдан етук, комил инсонлар бўлиб етишишлари эса бугунги кунда халқ таълими тизимида олиб борилаётган ўқув-тарбия ишларининг сифатига ҳам боғлиқ. Наманган тумани халқ таълими бўлимининг мудири Абдукарим ЖАЛИЛОВ жамоатчи мухбиримизга шу хусусда сўзлаб берди.

ЗАМОН БИЛАН ҲАМҚАДАМ

Ота-боболаримизнинг асрий орзуси бугун, бизнинг давримизда юзага чиқмоқда. Айниқса, сиёсий-иқтисодий турмушимизда содир бўлаётган ўзгаришлар: бозор муносабатларининг босқичма-босқич ҳаётимизга кириб келаётгани улуғ инқилобий янгиланиш жараёни кечаётганидан далолат. Худди мана шу шароитда халқ таълими тизими зиммасида ҳам ўта зарур вазифалар турибдики, буларни биз вазминлик, тафаккур қудратига таянган ҳолда амалга оширишимиз лозим. Туманимиз маорифчилари мактаб ислоҳотига ана шу тарзда ёндошмоқдалар.

Бугунги кунда туманимиз халқ таълими бўлими шохобчалари шакл ва мазмун жиҳатдан янгиланмоқда. 41 та мактабда 31506 нафар ўқувчига 1996 нафар педагог таълим-тарбия беряпти. 50 та болалар боғчасида 3500 нафар кичкинтой улғаймоқда. 38 та ошхона болаларни овқатлантириш учун хизматда. Мактабларимизда компьютерлаштирилган хоналар, ўқув устахоналари, кутубхоналар етарлидир.

Ўтган ўқув йилидан бошлаб «Таълим тўғрисида»ги қонуннинг 31-моддасига асосан, ўқитувчилар билан битим асосида ишлашга ўтилди. 1750 нафар педагог-кадр мактаб маъмурияти билан ўзаро шартнома имзолади. Битим якунларига кўра 300 нафардан ортиқ мураббийнинг тоифалари ўзгартирилди. Туман халқ таълими бўлимида низоли масалаларни кўриб чиқувчи эксперт комиссияси ҳам тузилди.

Бир қатор мактабларда ўқитиш услубининг янги-янги йўналишлари бўйича иш олиб борилмоқда. Жумладан, 8-мактабда миллий қадриятларни тиклаш, 22-мактабда шарқ педагогикаси асосларидан таълим жараёнида фойдаланиш, 20-мактабда маъмуриятнинг ходимлар билан битим асосида иш ташкил этиши борасида анчагина тажрибалар тўпланди. 37-мактабда педагогик йўналишдаги махсус синфлар очилди.

Ўқувчиларнинг қобилиятига кўра, табақалаштириб ўқитишга ҳам жиддий эътибор беряпмиз. Ҳозир табақалаштириб ўқитилаётган синфлардаги ўқувчилар сони 2517 нафарга етди. Фанларни чуқурлаштириб ўқитиш ҳам диққат-марказимизда. Айниқса, математика, жисмоний тарбия, ўзбек тили ва адабиёти, инглиз тили фанлари чуқурлаштирилган дастурлар асосида ўргатиляпти. Физика, математика, информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари, химия, биология фанларининг ўқитилиши аввалги йиллардагига нисбатан бирмунча яхшиланди.

Ўтган ўқув йилидан бошлаб 4 ва 40-мактабларнинг бошланғич синф ўқувчиларига факультетив ҳисобидан инглиз тилини ўргата бошладик. Шунингдек, ўқувчилар билимини тест усулида синаш ва баҳолаш оммавийлашиб бормоқда. Ҳатто имтиҳон ва олимпиадаларда ҳам шу усулни қўллаяпмиз. Бу эса яхши натижалар беряпти.

Маълумки, фан олимпиадалари ўқитувчилар меҳнатини юзага чиқарадиган омиллардан биридир. Кейинги йилларда бу тадбирни такомиллаштиряпмиз. Туман мусобақаларида 75 ўқувчи турли фанлардан ғолиб чиқди. Лекин бир неча нафар ўқувчигина республика олимпиадаларида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди, холос. Шунинг учун бу йилги синовларни янги талаблар асосида ташкил этяпмиз.

Давр кишилардан тадбиркор, касб-ҳунарли бўлишни тақозо этмоқда. Дарҳақиқат, 39 та мактабда дурадгорлик, чилангарлик, тикувчилик, 3 та мактабда тўқувчилик, бир қатор мактабларда наққошлик, пазандалик, тракторчилик каби касб-ҳунарлар ўргатиляпти. 16,23,27-мактабларда тракторчилик ихтисослигини ўрганаётган ёшларга пировардида мутахассислиги тўғрисидаги гувоҳнома берилади. Ўқувчилар мактабни тугатгандан сўнг шу касб бўйича ишлайверишлари мумкин.

32-мактабда 45 ўқувчига тикувчилик касби ўргатиляпти. Шу соҳа мутахассиси Одилжон Файзибоев раҳбарлигидаги бу тўгарак аъзолари ҳозирдаёқ костюм, шим, куртка, юбка, болалар кўйлаклари ва бошқа кийимлар тикишни ўрганиб олишган. Бу каби тўгараклар сони келгусида янада кўпаяди. 35,15-мактабларда ҳам косиблик ва этикдўзлик тўгараклари очилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, илм масканларида олиб борилаётган ўқув-тарбия ишларини янада яхшилашда айрим оталиқ ташкилотларининг ёрдами катта бўлаяпти. Тошбулоқ пахта тозалаш заводи ўтган йили 22-мактаб модий техника базасини мустаҳкамлаш учун 100 минг сўм пул ажратди. «Зилол сув» фирмаси 37-мактабга моддий ёрдам кўрсатиб келяпти. Фирма 100 нафар аълочи ўқувчи учун стипендия фонди ажратган. Шунингдек, Охунбобоев номли, Қозоқжон Солиев номли ва бошқа жамоа хўжаликлари томонидан ҳам мактабларга ана шундай оталиқ ёрдами кўрсатиляпти.

Лотин алифбоси асосидаги ўзбек ёзувига босқичма-босқич ўтиш юзасидан белгиланган вазифаларни ҳам бажариб келяпмиз. Бунинг учун 120 нафар малакали мутахассис ўқитувчи талаб этилади. Ҳозир вилоят ўқитувчилар малакасини ошириш институтида ва туман халқ таълими бўлимида ташкил этилган гуруҳда 80 нафар педагог янги алифбони ўқитишга тайёргарлик бўйича қайта тайёрловдан ўтди. Май ойига қадар яна 40 нафар ўқитувчи ана шу мақсадда малака оширади.

Халқ таълимидаги туб сифат ўзгаришларининг бош ижрочиси, бу ўқитувчидир. Шунинг учун Президентимиз ва ҳукуматимиз ўқитувчи-мураббийлар обрў-эътиборини оширишга, уларнинг турмуш даражасини яхшилашга муттасил ғамхўрлик қилиб келяпти. Кейинги йилларда бу борада чиқарилган Президентимизнинг қатор фармонлари фикримизнинг далилидир. Биргина бизнинг туманимизда 2408 педагог электр қувватидан, 1303 нафар ўқитувчи табиий газдан, 720 таси эса ичимлик сувидан бепул фойдаланади. Кейинги 5 йил ичида 52 киши уй сўраб ариза берган эди. Ҳозиргача 40 кишининг талаби қондирилди. 12 киши эса навбатда турибди. Давлат уйларида яшаётган 119 кишининг турар-жойи хусусийлаштириб берилди. 1990 йилдан буён 567 кишига уй-жой қуриш учун ер участкаси берилди. 1100 кишига кўмир ўрнига товон пули тўланди. 62 кишига даволаниш учун ўқитувчи фондидан моддий ёрдам кўрсатилди.

Бундан ташқари, жойлардаги жамоа хўжаликлари ўзлари етиштирган шоли, буғдой, ёғ каби қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўқитувчиларга арзон нархларда сотишни йўлга қўйдилар.

Умуман, биз халқ таълими ходимлари олдига қўйилган вазифалар улкан ва масъулиятлидир. Уни адо этиш учун астойдил ишлашимиз, замон талабларига ҳамоҳанг иш юритишимиз лозим.

Суҳбатни Мусохон АКМАЛОВ ёзиб олди.

ОБУНА-96

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

Қадрли халқ таълими ходимлари: муаллимлар, профессор-ўқитувчилар, тарбиячилар ва талабалар!

Доимий ҳамроҳингиз, яқин дўстингиз ва маслаҳатчингиз, ўз қадрдон нашрингиз — «Маърифат» газетасига обуна давом этмоқда. Обуна барча алоқа бўлимларида қабул қилинмоқда.

Фуқаролар учун:
1 йилга — 492 сўм
6 ойга — 246 сўм
Фуқаролар учун нашр индекси — 64595
Корхона ва ташкилотлар учун:
1 йилга — 648 сўм
Корхона ва ташкилотлар учун нашр индекси — 64683

Алоқа ва почта хизматлари яқинлиги ва гавжумлиги инобатга олиниб, Тошкент шаҳри учун алоҳида обуна нархи белгиланди.

Фуқаролар учун:
1 йилга — 360 сўм
6 ойга — 180 сўм
Фуқаролар учун нашр индекси — 64595

Корхона ва ташкилотлар учун:
1 йилга — 648 сўм
Корхона ва ташкилотлар учун нашр индекси — 64683

БИРВАРАКАЙИГА БАРЧА НАШРЛАРГА

Обуна усули

Ўтган йили «Маърифат»дан ташқари бирорта газета-журналга обуна бўлолмадим. Чунки маошлар кечиктириб берилди. Бунинг устига обуна нархлари ошди. Баъзи ёзилган газета ёки журнал иқтисодий танқислик оқибатида нашр қилинмай қолди. Лекин ўзимиз сомончаю талабимиз осмонча, барча нашрларни ўқигимиз келади. Ахир, «қирқта бўлса, қилиғи бўлак»да. Мустақиллик шарофати билан турли янги нашрлар пайдо бўляпти, мавзулари турли-туман, қизиқ ва ўқишли бўлиб боряпти. Фарғонада «Устоз» деган газета нашр қилинаётир. Барчанинг оғзида «Устоз». «Устоз»га обуна бўлдингизми, зўр газета эканда ўзиям. «Маърифат»нинг укаси эканми?» деб сўрашади бир-биридан муаллимлар.

Республикадаги барча нашрларга обуна бўлишга қўлимиз калталик қилаётган эди. Риштон тумани халқ таълими бўлими бунинг йўлини топди. Барча нашрларга шахсан обуна бўлмай ҳам ҳаммасини ўқий олармиканмиз. Нақд пулсиз ҳисоб-китоб бўйича мактаблардаги барча ўқитувчиларга рўйхат билан 50 сўмданга имзо чектирилди. Бу пуллар обунага бўлим бухгалтерияси томонидан нақд пулсиз ўтказилади. Ҳар бир мактаб истаган нашрига 5-10 тадан ёзилади. Масалан «Маърифат» 10 та, «Устоз» 10 та, «Халқ таълими» журнали 10 та ва ҳоказо... Бу нашрларнинг барчаси мактабга келтирилади. Ўқитувчилар хонасига, мактаб кутубхонасига, услубхонага, ўқитувчиларнинг дам олиш хоналарига тикиб қўйилади. Ҳеч ким нашрларни уйига олиб кетмайди-ю, бўш вақтида фойдалана олади. Шундай қилиб, тумандаги 3,5 минг ўқитувчи ва мингдан ортиқ халқ таълимининг хизматчилари кўплаб, турли-туман нусхадаги газета ва журналларнинг нашрларини ўқий олишлари мумкин. Қанча пулларимиз тежалган ҳолда ўз соҳамизга доир қанчадан қанча янгиликлардан баҳраманд бўламиз. Обунанинг бундай усулини бошқа ҳамкасбларимизга ҳам тавсия этамиз.

**Аминжон ИСКАНДАРОВ
Риштон тумани.**

Маданий-маърифий ҳамкорлик

ЯҚИН МУНОСАБАТЛАР НИШОНАСИ

Тошкент шаҳрининг қадимий Хадра майдонида, мана, қарийб бир йилдирки, Миср араб республикаси элчихонасининг таълим ва тарбия маркази фаолият кўрсатиб келмоқда.

Жамоатчи мухбиримиз, ёзувчи, Мирвали Мирғани АЪЗАМ ушбу таълим ва тарбия марказининг раиси, доктор Одил ШИХА жаноблари билан учрашди.

— Таълим ва тарбия марказининг очилишига 1993 йилнинг декабрь ойида Президентингиз Ислом Каримов ҳазратларининг диёримизга қилган зиёрати чоғида асос солинган эди, — дейди Одил Шиха жаноблари. Чунки ўшанда Миср билан Ўзбекистон ўртасида таълим ва тарбия соҳасида ҳамкорлик қилиш юзасидан икки томонлама битим имзоланганди. Аллоҳга шукр, 1994 йилнинг ноябрь ойида бизнинг марказ Тошкент шаҳрида фаолият кўрсата бошлади.

Биз қанчалик бир-биримизни яхши билсак, ўзаро тажриба алмашсак, яқин муносабатда бўлсак, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги алоқалар шунчалик мустаҳкам бўлади. Ана шу мақсад йўлида бизнинг марказ кўп қиррали фаолият кўрсатиб келмоқда. Ўзбекистон фуқароларини Мисрнинг кўҳна тарихи ва ҳозирги ҳаёти, унинг маданияти ва анъаналари билан, мамлакатимизнинг турли соҳаларда эришган ютуқлари билан таништириб бормоқда.

Шуни зўр мамнуният билан изҳор этмоқчиманки, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари, қандай ёшда эканликларидан қатъи назар, араб тилини ўрганишга жуда сидқидилдан ёндашадилар. Шу боисдан биз марказимиз қошида араб тили курсини очдик. Араб тилидан бироз хабардор бўлганлар учун алоҳида курс, араб тилини энди ўрганмоқчи бўлганлар учун бошқа курс очилди. Агар марказ фаолият кўрсата бошлаган дастлабки вақтларда 9 та гуруҳда жами 150 га яқин киши сабоқ олган бўлса, ҳозир ушбу гуруҳларнинг сони 20 тага етиб, уларда 400 дан ортиқ киши таълим олмоқда.

— Кечирасиз, Шиха жаноблари, ушбу курслар пулликми?

— Йўғ-э, нималар деяпсиз? — деди раис иймангандек кулиб. — Ўқиш бепул. Барча сарф-харажатларни биз ўз бўйнимизга олганмиз. Дарс ўтган ўқитувчилар учун ҳам биз ҳақ тўлаймиз. Шуниси диққатга сазоворки, ўқишни муваффақиятли тамомлаганлар Миср араб республикасининг элчихонаси тасдиқлаган шаҳодатнома оладилар.

Марказимизда араб тили, адабиёти ва тарихини ўрганмоқчи бўлган мутахассислар учун қулай шарт-шароитлар яратиб берилган. Арабшунос олимлар учун махсус кутубхона ишлаб турибди. Унда истаган мавзудаги китобни топиш мумкин. Кутубхонада Мисрда чоп этилаётган 20 дан зиёд вақтли матбуот нашрларининг тахламлари ҳам мавжуд.

Марказимиз ҳақида гап кетганда мамлакатимиз ҳаёти билан танишмоқчи бўлган зиёратчилар учун ҳам бирмунча шароитлар яратилганини таъкидлаш лозим бўлади. Марказимизда кино қўядиган залимиз бор. Биз унда қизиқувчининг истакларига қараб тарих, фан, маданият, маориф ёки санъат соҳасида ҳужжатли ва бадиий фильмлар қўйиб беришимиз мумкин.

— Айтинг-чи, раис жаноблари, Сиз бошлиқ бўлган марказда бошқа тадбирлар ҳам ўтказилиб туриладими?

— Ҳа, албатта. Бу тадбирларга катта аҳамият берилади. Масалан, бу йил Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси билан ҳамкорликда марказимизда ёш ижодкорларнинг асарлари намойиш этилди. Ушбу кўргазмада Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлигига қарашли турли-туман ўқув даргоҳларида таълим олаётган ёш ижодкорларнинг асарлари ҳам қўйилди.

Бундан ташқари, шу йил бизнинг марказ илк бор ўзбек халқининг миллий байрами — Наврўзни ҳам тантанали нишонлади. Ҳозир биз республика халқ амалий санъати маркази, Тошкент санъат институти, халқаро маданий-маърифий алоқалар уюшмаси билан алоқа боғлаганмиз. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан яқиндан муносабатлар ўрнатганмиз. Зеро, марказимиз очилишида Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Халқ таълими вазирликларининг хизмати беқиёсдир. Биз ушбу вазирликлар билан ҳамкорликда фақат маориф соҳасидагина эмас, балки бозор иқтисодиёти, кичик корхоналарни тараққий эттириш, корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш, банк ишларини бошқариш каби қатор мавзуларга бағишланган қўшма семинарлар, илмий-амалий йиғилишлар ўтказиш ҳақида узоқ йилларга мўлжалланган ўзаро ҳамкорлик қилиш режаларини тузиб чиққанмиз. Дарвоқе, ҳозирги кунда Мисрдаги олий таълим даргоҳларида 300 га яқин ўзбекистонлик фуқаролар таълим олишмоқда. Бу йил яна 70 га яқин киши Мисрдаги олий таълим даргоҳларига юборилади. Умуман, шунга ўхшаш эзгу режаларимиз кўп.

— Мазмунли суҳбатингиз учун ташаккур. Соғ бўлинг.

Мирвали Мирғани АЪЗАМ суҳбатлашди.

Мухбиримиз бонг уради

ПОМУҚЛИК «БИЗНЕС»ЧИЛАР

Қашқадарё вилояти Баҳористон туманидаги «Бизнес мактаби» остонасида биринчи дуч келган кишимиз ўқув ишлаб чиқариш ишлари бўйича директор муовини Норқул Авлиёқулов экан. У киши бизни директор Наримон ака Абдиев ҳузурига бошлаб кирди. Биз ўзимизни таништириб, «Бизнес мактаби»да амалга оширилаётган тадбирлар билан танишиш ниятида ташриф буюрганимизни айтдик. Наримон ака бизни газета саҳифалари орқали яхши танишини айтдилар-да, келишдан бир-икки кун олдин қўнғироқ қилиб қўймаганимиздан бир оз норози бўлди: «Газетачиларнинг кутилмагандаги ташрифи бироз ноқулай бўлади-да. «Супурилмаган уйга меҳмон келади» деганларидек, бугун талабаларимизга ҳам бир-икки соат вақтлироқ рухсат бергандик. Шу денг, бу шамоллаш ёмон бўларкан. Шу кеча-кундузда Помуқда грипп бор. Ўқувчиларимизнинг ҳам, устоз ва ходимларимизнинг ҳам кўпчилиги касал... Эҳ, аттанг, келишингизни хабар қилмабсиз-да...»

Биз эса қоқ тушда «Бизнес мактаби»нинг 255 нафар талабасидан ҳатто бир нафарини учрата олмаганимизга ҳайрон қолдик. Начора, директорнинг гаплари рост бўлса, шамоллаганларнинг худо шифосини берсин. Биз директордан жамоада ишлаётган раҳбару, ўқитувчилар ва бошқа ходимларнинг сонини сўрадик. «Уларнинг умумий сони 38 нафар киши», — дея жавоб берди Н. Абдиев. Биз борган вақтда «улар»дан 13 нафарини учратдик холос.

Суҳбатимиз бошида гапларимиз бир-бирига унча қовушмади. Биз директордан ўзимизни қизиқтирган нарсалар ҳақида сўрагандик, у киши ҳар бир масалада 3 ойдан буён маош ва стипендия ололмаётганликларидан ҳасрат қилди. Бироз ўтиб, бир-биримизга мослашдик, шекилли, у ёқ-бу ёқдан гаплаша бошладик. Наримон ака роппа-роса 15 йилдан буён шу даргоҳда раҳбарлик лавозимида ишлаб келар экан. У киши аввалига 7 йил директор муовини, охирги 8 йилда директор вазифаларида ишлаб келмоқда. «Шу йил август ойидан эътиборан ҳунар билим юртимизни «Бизнес мактаби»га айлантирдик, муҳр ҳам олдик, — деди директор. — Ҳа, энди давр талаби шундай-да. Тошкентга бориб, Қибрайдаги «Бизнес мактаби»нинг тажрибаларини кўриб келдик...»

Биз, директор ва бошқа масъул ўқитувчилар билан биргаликда замонавий услубда қурилган «Бизнес мактаби»нинг уч қаватли биносини, залларини ва, ниҳоят, ўқув машғулотхоналарини кўздан кечира бошладик. Биринчи қават зали наридан бери жиҳозланган, аммо қолган иккинчи ва учинчи қават заллари мутлақо бўм-бўш. Назаримизда, ташландиқ дала шийпонига кириб қолгандек эдик. Шу мактабнинг тошу тарозиси билан ўлчанганда чизмачилик хонаси ва кутубхона бир оз яхши жиҳозлангандек туюлди. Қолган хоналар эса...

На залларда, на биронта хонада ўқувчи ва устозлар қўллари билан тайёрланган ишлардан намуналар йўқ. Бу ҳолни директор Наримон Абдиев шундай изоҳлади: «Мен сизга айтсам, бир вақтлар залларимиз ҳам, барча хоналаримиз ҳам жуда зўр жиҳозланганди. Нима қилайлик, Собиқ СССР замонадаги кўргазмалар ҳозирги давр талабига мос келмай қолди...»

Эй, ҳурматли директор! Баҳона ҳам эви билан-да! Тўғри, ҳақиқатдан кўз юммаймиз, айрим кўргазмалар сиз айтгандек, «давр талаби» асосида олиб ташланди. Ҳамма жойдаям шундай бўлди. Бироқ талаба ва устозларнинг ижодий ишларидан намуналар, ўрганилаётган фанлар асосларидан тайёрланган стандарт кўргазмалар, бурчаклар, ҳунар юртида ўтказилган ижодий кўрик-танловлар юзасидан тайёрланган деворий стендлар, шу каби санаб саноғига етиб бўлмайдиган кўргазмали стендлар «давр талаби»га мос келмай қолгани йўқ-ку?.. Аниқроғи, ҳунар билим юрти аслидаям «зўр» безатилмаган бўлса керак. Нима бало, «Бизнес мактаби»нинг раҳбарлари «Мухбирларга нима десак ишонишаверади» деб ўйлашадими? Ахир, Вазирлар Маҳкамасининг 296-қарорида қишлоқ жойларида «Бизнес мактаблари»ни қандай ташкил этиш равшан ва аниқ қилиб ёзиб қўйилган-ку? Бунинг устига бу раҳбарлар жонажон Ўзбекистонимизнинг мустақил давлат бўлиб тан олинганига ҳадемай 5 йил тўлишини билишадими ўзи? Ана шу 5 йил жараёнида «давр талаби»га мос ясалган кўргазмалар қани?..

«Бизнес мактаби»да айни кунда мавжуд бўлган 10та гуруҳнинг 5 тасини тикувчилик гуруҳлари ташкил этади. Аммо худди ана шу касб учун атиги битта хона ажратилган. Энди бу ёғини эшитинг. Ана шу хонада бор-йўғи битта тикиш машинаси ўрнатилган. Бу аҳволда ёшлар бичиш-тикиш касбини қандай қилиб мукаммал ўрганишаётган эканлар, буни билолмадик.

Биз мактабда шу йил ташкил этилган, бор-йўғи биттагина «Бизнес кичик ҳисобчиси» гуруҳи таълим олаётган «Иқтисодиёт хонаси» деб аталган хонага кирдик. Хонада 5 та плакат осиб қўйилган, вассалом. «Қишлоқ хўжалиги ҳисобчилари хонаси» бундан ҳам баттар. «Яқинда ҳаммасини тузатамиз, — деди директор хижолат бўлиб. — Анча вақт пахта йиғим-терими билан бўлиб, мактабга кўнгилдагидек қарай олмадик. Яқинда безатувчи рассом олиб келаман...» Ана, қизиқ. Рассом «Бизнес» хонасида нима қилади? Ахир, рассомлар ўз таассуротларини чизишади-ку. У «бизнес» ҳақида тўлиқ тушунча-ю таассуротга эгами? У бу ерда нимани ижод қилади? Ахир, бу хонага санъат асарлари эмас, «бизнес» борасидаги замонавий изланиш натижалари, йўналишлар, маҳаллий шароитдан келиб чиқилган ҳолда кўргазмалар керак-ку? Ўқув хонасини рассом эмас, шу касбнинг жонкуяр эгаси, фидойи талаба-ю устозлар ташкил этишмайдими? Шу ўринда яна бир гап. Мактабда ташкил этилган ўша ягона «бизнес» гуруҳига дарс бераётган, касб-кори ҳисобчи-иқтисодчи ҳисобланган 2 нафар устозларнинг ўзлари ҳам қайта тайёрловга муҳтож.

Халқимиз орасида «Сичқон сиғмас инига, ғалвир боғлар думига» деган ибратли нақл бор. Биз «бизнес» мактабидаги ҳунар таълимидан кўнглимиз тўлмаганини, қолаверса, шарт-шароитни яратмасдан ҳунар билим юртининг номини ва муҳрини ўзгартириб олишининг сабабини сўрадик. Директор Н. Абдиев шундай жавоб бердилар: «Талаб шундай бўлиб қолди. Бажардик». Бизнингча, ҳар қандай талабдан олдин кичик-кичик талаблар қўйилади, шарт-шароит яратилади ва ниҳоясида асосий талаб қўйилади. Хуллас, бу баҳона билан «Бизнес мактаби» раҳбарлари ўзларини оқлай олмайдилар.

Директор муовинларига айтиб, ошпаз Шоҳзод Омонов деган йигитни топтириб келди. Ошпаз йигит ошхона эшигидаги нақд отнинг калласидек келадиган қулфга галма-гал калитларни солиб бурайди, қулф ўлгур, қани энди, очила қолса...

— Бу қулф яқин орада ҳеч очилганми ўзи? — деган ҳазилимиз чамамизда директорга бир оз қаттиқроқ тегди, шекилли, у киши бизга гал бермасдан сўзлаб кетдилар: «Биз овқатланиш масаласига қаттиқ эътибор билан қараймиз. Талабаларимиздан 116 нафари бизда овқатланишади. Улар эрталаб сифатли нонушта қиладилар, тушликда тўйганча овқатланадилар. Ярим кунлик ва кечки овқатланиш пулларини қўлларига оладилар...»

Директорнинг аччиқланганиданми, ёки ошпаз «куф-суф» қилиб юбордими, билмадим, ишқилиб қулф очилиб кетди. Биз узун-қисқа бўлиб ошхонага кирдик. Овқатланиш залида пала-партиш жойлаштирилган 15 та стол ва 45 та стул турибди. Ошхонанинг тозалиги мутлақо талабга жавоб бермайди. Гулларy нафосат тарбияси ҳақида гапирмасак ҳам бўлади. Ошпаз йигитдан тиббий рухсатномасини сўрадик. Начора, кўра олмадик. «Уйида қолган» экан. Кичик бир хонада сабзи, пиёз, шолғом, ошқовоқ бирваракайига тўкиб ташланган. Орасида битта-иккита картошка ҳам кўриниб турибди. Мавжуд озгина шакар, пахта ёғи, макарон ва туз банкалар, халталару қутиларда тартибсиз ҳолда ерда ётибди. Яхлатгични очдик, ичи бўм-бўш.

— Гўшт йўқми? — сўрадик ошпаздан.

— Гўшт ҳамма вақт ҳам бўлавермайди, шу боис кўп ҳолларда гўштсиз овқат қиламиз, — деди ошпаз.

— Яхлатгич ишлайдими ўзи? — сўрадим.

— Ишлар эди, бир-икки ҳафтадан буён бузилиб қолган, тузатамиз, — директор жавоб берди.

Ошхонага кирганимизга мингминг пушаймон бўлиб ташқарига чиқдик. Ётоқхонани кўриш ниятимиз ҳам борлигини айтдик. «Болаларимизни ётоқхонада ётқизмаяпмиз, — деди директор. — Чунки ётоқхонада ётқизишга ҳожат ҳам йўқ. Ўқувчиларимизнинг асосий қисми помуқлик болалар. Узоқроқдан келганлар ҳам шу ердаги қариндошлариникида яшайдилар...»

Ана қулайлигу мана қулайлик. Ётоқхона бўлатуриб, уни жиҳозлаб, керакли шарт-шароитлар яратиб берилмагач, узоқ қишлоқлардан болалар «Бизнес мактаби»га ўқишга келадиларми? Ахир, ҳамманинг ҳам Помуқда қариндоши яшайвермайди-ку?

Айтмайлик, десак ҳам гапнинг кетидан гап чиқиб келаверади-да. Агар талабалар ётоқхонада яшашмаётган бўлишса, у ҳолда штатдаги тарбиячи, комендант деган кимсалар нима иш билан шуғулланишади. Улар «Бизнес» мактаби ҳовлисига келган қарғаларни ҳайдашадими?

«Бизнес мактаби»га туман ҳокими «Ўзбекистон» жамоа ширкат хўжалиги ҳудудидан 96 гектар сувли ер ажратиб берган. Бундай раҳнамолик учун туман ҳокимлигига ҳар қанча миннатдорчилик билдирилса арзийди. Биз мактабнинг хўжалиги бошлиғи Ҳамро ака Отақов билан суҳбатлашдик. «Бизнес»чилар жорий йилда 60 гектар майдонга ғалла экишиб, ҳар гектаридан 15 центнердан ҳосил олишибди. Тан олиш керакки, бу ерда Ҳ. Отақовнинг хизмати катта. Аммо олинган ҳосил жуда кам эмасми? 10 гектар ерга экилган пахтанинг ҳам баракаси бўлмабди, ҳар гектаридан атиги 10 центнердан ҳосил олинибди, холос. Бу сарф-харажатни ҳам қопламайди. Қолган ерга беда экиб ташланган экан.

Ер жуда катта бойлик манбаи. Мактабнинг ишчи кучи эса беҳисоб. Бас, шундай экан, уюшган ҳолда қатъий режа тузилиб, меҳнат қилинса ҳосилдорликни кўтариш мумкин эмасми? Ўз ихтиёрида салкам юз гектар ери бўлган ҳолда нега мактаб ўзида деҳқончилик, боғбонлик, сабзавотчилик гуруҳларини ташкил этмайди. Ўша жарангли «бизнес» деган номни ҳеч бўлмаса худди ана шу соҳаларга боғлаб ташкил этилса бўлмайдими?

Ҳар қанча эзмалик бўлса ҳам, бизни жуда-жуда ранжитган яна бир нарсага тўхтамасдан ўта олмаймиз. «Бизнес мактабда битта ГАЗ-53 русумли автобус, 2 та ГАЗ-52 русумли автомашина, 3 та ҳар хил русумли дизель трактор, 7 та ҳар хил русумли аравали трактор, битта «НИВА» русумли ғалла ўриш комбайни, битта пахта териш машинаси, битта «ЮМУЗ» русумли кичик экскаватор ва булардан ташқари 40 та турли-туман қишлоқ хўжалиги юмушларини бажарувчи техника воситалари мавжуд. Минг афсус ва надоматлар бўлсинки, мавжуд ана шу 56 та техника воситаларининг бирортаси ҳам айни кунда ишга ярокли эмас.

Тўғриси, ҳали айтадиган гапларимиз жуда кўп эди. Агар «Бизнес мактаби» раҳбарлари, ўқитувчи ва ходимларининг иш ҳужжатлари, тузилмаган режалари, амалга оширилмаган дарс таҳлиллари, Ўзбекистон республикасининг «Таълим тўғрисида қонун»ни амалга ошириш юзасидан ҳанузгача йўқ тадбирлари ҳақида гапирадиган бўлсак, гап янаям кўпайиб кетади.

Хуллас, гапни шу ерда тўхтатайлик-да якуний хулосани кенг газетхонлар ҳукмига ҳавола этайлик. Сиз нима дейсиз, тадбиркорларни тарбиялаб етиштирадиган қутлуғ даргоҳ — «Бизнес мактаби» шундай бўладими?

Абдували ОБИДДИНОВ,
«Маърифат»нинг махсус мухбири.

ҲУНАР ҲАМ ДУНЁ КЎРСИН

Ҳаётнинг мароми бор, дейишади. Тўғри. Лекин бу маромнинг жилови ҳамиша Давр қўлида бўлади. Унинг ибтидою интиҳоси ҳам, тараққиёту инқирози ҳам Даврнинг етовида. Қонуният шунақа.

Бугунги кунда Ҳаёт карвонининг бурундуғи бозор иқтисоди дея аталмиш маҳобатли бир карвон измида. Шу боис, қадамимизни бозор иқтисоди қадамига мослаб боряпмиз.

Бу мослашиш ҳар бир жабҳани, жумладан, халқ таълимини ҳам қамраб олган. Яқинда Янгиобод шаҳрида «Ҳунар таълими стандартлари: уларни ишлаб чиқиш ва татбиқ қилишнинг назарияси ва амалиёти» мавзуига бағишлаб ўтказилган илмий-амалий анжуман ҳам шу йўлдаги қадамлардан бири бўлди. Унда республика вилоятлари, ҳамдўстлик мамлакатлари ҳамда хорижлик ҳунар-техника таълими мутахассислари иштирок этишди.

Анжуманнинг ялпи мажлисидаги халқ таълими вазири ўринбосари Х. Маъсудов, Ҳунар таълими илмий тадқиқот институти директори Ҳ. Рашидов, Қозоғистон халқ таълими вазири ўринбосари Б. Абдукаримов, Туркиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси маслаҳатчиси Аҳмад Севгин, Санкт-Петербург молия ва иқтисод институти профессори Н. А. Лобанов, қозоғистонлик академик А. Сейтешев ва бошқаларнинг маърузаларида, «Ҳунар таълимини стандартлаштиришнинг назарий ва амалий муаммолари», Ишчи ва мутахассисларни ҳунарга тайёрлашни стандартлаштиришнинг методик муаммолари», «Муҳандис-педагог кадрларни тайёрлаш ва малакасини ошириш жараёнини стандартлаштириш» йўналишларидаги шўъба йиғинларида мазкур масала кенг қамровли таҳлил этилди. Уларда таъкидлаб ўтилганидек, ҳунар таълими стандарти— бу, аввало, касбий тайёргарлик сифати, мазмуни ва даражасига бўлган талаблар мажмуасидир. Ва бу меъёрлар жаҳон стандарти талабларига жавоб бера оладиган ҳолатда бўлиши керак. Шундагина Ўзбекистон учун халқаро меҳнат бозорига кенг йўл очилади.

Илмий-амалий анжуман ҳунар таълими стандартлари бўйича тавсиялар қабул қилди.

— Ушбу йиғин ҳамда унда қабул қилинган қарорлар, — деди халқ таълими вазири ўринбосари Х. Маъсудов, — ҳунар таълимини стандартлаштириш йўлидаги асосий вазифалар ечимида муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиздир.

Ш. АСҚАР.

МИЛЛИЙ ТАЪЛИМ САРИ

ЎЗАРО БОҒЛАНИШ КЕЛИШИШ ЭМАС, ТОРТИШИБ ТУРИШ ДЕМАК

Таълим-тарбиянинг мукаммал ўрганилиши лозим бўлган умумий қонуниятлари борки, бу соҳа мутахассислари зиммасига мазкур қонуниятларни ҳаётга татбиқ этишни вазифа қилиб қўяди. Маълумки, таълим-тарбиянинг қонун-қоидалари билан педагогика фани шуғулланади. Шунинг учун педагогика фанида ўзаро боғланиш деган умумий тушунча мавжудки, бу тарбияловчи ва таълим берувчилар ўртасидаги муносабатлар мажмуасидан иборат.

Сир эмаски, бутун дунё тараққиётида фикрлар ўртасида ўзаро боғланиш ҳосил бўлиб, бунинг натижаси эса маълум томонга ижобий силжишлар рўй беришига олиб келган. Воқеаларнинг бундай содир бўлиши ўзаро боғланишлар орасида тортишишлар бўлишига сабаб бўлган. Айнан тортишиб туриш эвазига кутилган ўзгаришлар рўй бериб, яратилган ғоялар аста-секин ҳаётга татбиқ этилган, ижобий натижалар содир бўла борган. Бу ҳолат педагогика фанида ҳам рўй бериши зарур.

Биламизки, Ўзбекистон ҳудудида истиқомат қилаётган кўплаб болалар ўзбеклар оиласида, уларнинг баҳоли қудрат таъсирида вояга етади. Асрлар давомида ўзбекона тадбирлар, урф-одат ва миллий анъаналар ўзининг улуғворлигини исбот қилиб келмоқда.

Шу нуқтаи назардан қараганимизда, мамлакатимиздаги таълим-тарбиявий ишлар ўз-ўзидан миллий ва маҳаллий муаммоларни келтириб чиқаради. Айтайлик, бир ўзбек оиласида ўн ва ундан ортиқ бола тарбия топаётган бўлсин. Ўзбекларда ота-она, қариндош-уруғ билан яқин яшаш ҳисси бошқа миллатларга нисбатан анча юқори. Бундай оилавий бирга яшаш иштиёқи эса ишлаб чиқаришда иштирок этишни, оила иқтисодига мослаб ишлаб чиқаришни ҳам ягона қилишни тақозо этади. Бундан ташқари халқ хўжалиги тармоқларида ишлаш имкониятига эга бўлган йигит-қизларга яшаш жойларига яқин иш ўринларини эгаллаш учун шароит вужудга келтириш ёки ҳар бир оилада мавжуд бўлган анъанавий касб-кор турларини давом эттиришга имконият яратиш лозим бўлади. Дарҳақиқат, ҳар бир ўзбек оиласида ҳунармандчилик, темирчилик, каштачилик, чорвачилик каби бир-биридан ажратиб бўлмайдиган кўплаб ҳунарлар авлоддан-авлодга етказиб келинган. Аммо собиқ Иттифоқ давридаги таълим-тарбия тизимининг давр ғоясига, мафкурасига мажбур хизмат қилиб, ўзаро боғланишларга таъсир этганлигини, айниқса, мустақилликка эришганимиздан кейин янада ёрқинроқ англадик.

Сурхондарё вилояти Шеробод тумани Сўхта қишлоғида ташкил этилган фермер хўжалиги раҳбари Т. Холмўминов билан бўлган суҳбат юқоридаги фикрларни тўлиқ тасдиқлади. Холмўминовнинг айтишича, ўзи Тошкент аграр университетининг агрономия факультетини тугатган. Ўғиллари Шариф ва Шавкатлар ҳам олий маълумотли мутахассислар. Лекин уларнинг қишлоқда ишлашлари учун иш ўринлари кўнгилдагидек эмас. Шаҳарга бориб ишлаш учун эса уй-жой муаммоси кўндаланг бўлиб турибди. Шу боис ота-болалар келишиб, қишлоқ шароитига мос равишда фермер хўжалигини кенгайтириб, оилавий равишда иш олиб боришаяпти.

Эндиликда эса хўжалик таркибида маҳсулотларни қайта ишлайдиган цех очиш ниятидалар. Муаммолар ҳам йўқ эмас, лекин улар секин-аста бартараф этилмоқда. У кишининг фикрича, олиб борилаётган тадбир мазмунан ота-боболари бажаришган оддий ишлар. Бироқ янги технологияларни ҳаётга татбиқ қилиш ғайрат кўрсатиб, мардлик билан ишлашни талаб этади. Натижада оила иқтисодининг ҳам тикланиб бораётгани кўриниб турибди.

Зеро, бола улғайган сари ўз жинсига ва хулқига мос ҳунар турларини тиклашни мақсад қилиб боради. Кўпгина болалар ҳаётида боғчадан сўнг мактабга бориш бошланади. Мактаб шароитига ўрганиш баробарида болаларда ахборот олиш анча кенгаяди ва мураккаблашади. Болаларнинг оилада, боғчада тўплаган тажрибалари мустаҳкамланади. Болалар ўзлаштирган ижобий хислатлари эвазига мактабга борганда аъло, яхши ва ўрта бўлиб қолиш ҳоллари тез рўй бера бошлайди. Бундай сифатланишнинг юзага келишида турли ўзгаришлар ҳосил бўлади. Болаларда ҳосил бўлган сифат ўзгаришининг ижобий бўлиб бориши таълим-тарбияга масъул шахслар томонидан сергаклик билан кузатилиши яхши натижаларга олиб келади. Бундан кўринадики, оила, боғча ва мактаб орасида ўзаро боғланиш ҳосил бўлади. Бундай ўзаро боғланиш болаларда бирор ҳунар эгаллаш ҳолатининг узил-кесил бўлишини таъминловчи таълим тизимини ишлаб чиқишни муаммо қилиб қўяди.

Бу борада Ҳунар таълими илмий тадқиқот институтининг ҳунар таълимини стандартлаш лабораториясида илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Жумладан, лаборатория Тошкент шаҳридаги 32, Қибрай туманидаги 36, Сурхондарё вилояти Ангор туманидаги 19-ҳунар билим юртлари жамоаси билан ҳамкорлик ўрнатган. Кимни ўқишга қабул қилиш, қандай ўқитиш ва ишга жойлаштириш муаммоларини ҳал қилиш амалга оширилаётган тадбирлар сирасига киради. Билим юртларида ўргатилаётган ҳунар турларининг миллий ва маҳаллий муаммолари ҳисобга олиниб, янги ўқув йилидан стандартлаштириш ишларини махсус режалар асосида олиб бориш мўлжалланган.

Бинобарин, давлатимизнинг ҳар бир ҳудудида ёшларни тўлқинлантирадиган халқ анъаналари, урф-одатлар, қадриятлар, ҳунарлар анчагина. Бундай тарихий имкониятлар эса ёшларнинг улғайишига ва ҳаётда ўз ўрнини топишларига таъсир этади.

Фикримизча, ҳозирги таълим-тарбия масканларидаги ўқув-тарбия жараёнини ўз йўналиш босқичларига кўра оддийдан аста-секин мураккаблаштириб борилса, мақсадга мувофиқ бўлади. Бошланғич таълимда мусиқа, бадиий дид, ҳисоб-китоб ва ёзув-чизув ишлариданг иборат ўқув фанлари ўргатилиб, имкон борича мазкур фанларнинг тури, мазмуни ва номланишини маълум қолипга солинишига эришиш лозим.

Тўлиқсиз ўрта таълимда эса бошланғич таълимдаги ўқув фанлари мазмунан мустаҳкамланади. Маҳаллий шароитга мослаштирилиб, аниқ бир ҳунар турини ўргатиш ташкил этилса, яхши натижаларга олиб келади. Бу босқичда бола ўз фаолиятини тўғри белгиласа, албатта, биронта ўқув юртида ўқишни хоҳлайди. Боладаги бу хоҳишнинг ижобий ечилиши учун халқ хўжалиги тармоқларининг раҳбарлари ҳар бир соҳага оид ишчи кучларининг зарур эҳтиёжларини ҳисобга олиб, таълим-тарбия масканлари билан қатъий шартнома тузиши шарт.

Агар яна ёшларга таълим-тарбия бериш ҳамма учун тегишли, ҳамма ўргатилган нарсани билиши керак, жамиятдаги нарсалар ҳамманики, деб ўйланса, унда ҳеч кимга тегишли эмас, ҳеч кимники эмас, деган ҳолат, яъни эски тузум ҳолати такрорланади. Ёшлар ва мураббийларнинг фикр-мулоҳазаларини эътиборга олиш ва ўқитиш тизимига ҳамма фанларни ёппасига эмас, балки чуқур ўйлаб татбиқ этиш вақти аллақачон етиб келган. Шунингдек, мактаблардаги фан турларини меҳнат таълими, ижтимоий фойдали, унумли меҳнат каби умумий тушунчалардан ҳоли этиш ҳам зарур бўлмоқда. Масалан, «меҳнат таълими» деган тушунчани олиб қарайдиган бўлсак, қуйидаги ҳолат юзага келади. «Меҳнат» — инсоннинг умумий яшаш даврида бажарадиган фаолиятларидаги ҳаракатлар мажмуаси.

«Таълим» — ҳар бир инсон онгида акс этадиган хотираларнинг натижаси, эсда сақлаб қолиш ҳамда ўзлаштирадиган зарурий тушунчалар, фикрлар, билимлар ва ҳоказо. Агар «меҳнат таълими» «ижтимоий фойдали меҳнат» фанларига ушбу фикрлардан келиб чиқиб ёндашадиган бўлсак, нега унда мактабда булар ўқув фани сифатида ўтилади? Ваҳоланки, бу мумкин бўлмаган номланиш ва воқеа жараёни. Аммо бу фанларнинг номланишини бошланғич синфлардан бошлаб ўқувчиларнинг алоҳида қобилиятларига қараб, «ҳунар ўрганиш» деб аталса, тўғри бўлади. Абдулла Авлоний: «Шижоатнинг ҳақиқати қалбнинг матонатидан, руҳнинг саломатидан иборатдур. Ҳозирги замонда ботирлик — бойликда, қайси давлат ва миллатнинг давлати бўлса, шул устун бўлмакдадур. Чунки ҳукумат учун халқ, халқ учун ҳунар, ҳунар учун илм, илм учун ақча лозимдур», деб балки бўлиб ўтган хатоларга бормасликнинг асосий мазмунини ўша даврда илғаб айтгандир.

Миллий хулқ-атвор ва хусусиятлардан келиб чиқиб, таълим тизими янгиланса, келажак авлодларимиз ўзига хос интилишларга эга бўлади. Шундай таълим-тарбия жараёнида инсон туйғуси шаклланса, қалб тўлқинланади, ҳис-ҳаяжон кучаяди, тафаккур гўзаллашади, шижоат юзага келади. Шунда Ватанга, оилага, ота-онага, инсонларга меҳр-оқибат ортади. Бу эса ҳар бир инсоннинг ватанпарвар, эрксевар бўлиб улғайишига яхши шароит яратади ва ушбу хислатларни янада мустаҳкамлайди. Шундагина маънавиятда ҳосил бўлган ўзаро боғланиш тортишиб туриш ҳисобига ечилади ҳамда педагогика фанининг ўрни, аҳамияти, кўрки беқиёс даражада ортади.

Қ. БОЙМИРОВ,
ҳунар таълими илмий тадқиқот институтининг катта илмий ходими, педагогика фанлари номзоди.

Акс-садо

«МАЪРАКАЛАР ТАРТИБЛИ БЎЛАДИМИ?

Ҳурматли таҳририят!

30 йилдан буён ёш авлодни тарбиялаб келаман. Касбим ўқитувчи. Айни пайтда маҳалла қўмитасида ишлайман. «Маърифат» газетасининг 1995 йил 19 июль сонида Омониллахон Сайдамин қори ўғли томонидан битилган «Маъракалар тартибли бўладими?» сарлавҳали таъкидни ўқиб, қўлимга қалам олдим. Чунки бу муаммо бир неча йилдан буён газета, радио ва телевидение орқали кетма-кет кўтарилаяпти.

Мен маҳалла қўмитасининг раиси сифатида «Ҳа! Маъракаларни тартибли ўтказса бўлади», деб жавоб бераман. «Қачон ва қандай қилиб», — деган савол туғилади. Жавоб эса оддий. Агар ҳар бир маҳалла қўмитаси аъзолари, мачит имоми ва мактаб педагоглари фаол бўлишса, тартиб бўлади. Маҳаллани маҳалла қўмитаси, мачитни мачит имоми бошқаради. Маҳалла қўмитаси билан мачит имоми қайси йўлга бошласалар, халқ ўша томонга эргашади. Мусулмон бўлсак, ўз динимизга эътиқод қўйишимиз керак. Дафн маросимларида бойваччалик қилиш бу динимизга бўлган ҳурматсизликдир. Марҳумлар учун қилинган дабдабали сарф-чиқимларни бўлса, инсоннинг тиригида қилинг! Марҳумлар учун ош дамланмайди, маъракалар фақат тириклар учун қилинади. Бошига мусибат тушган хонадондан ош-нон ейишнинг ўзи ҳам мусулмончиликка тўғри келмайди.

Мен бу тўғрида ўз маҳалламизни мисол келтирмоқчиман. Бозор иқтисодиёти туфайли биз маҳаллада қўмита аъзолари, мачит имоми ва маҳалла фаоллари билан биргаликда фуқаролар йиғини ўтказдик. Йиғинда барча ортиқча сарф-чиқимларни камайтириш чора-тадбирларини белгиладик. Масалан: дафн маросимларида овқат пиширмайдиган бўлдик, қиз ва ўғил тўйларининг сарф-харажатларини қисқартирдик. Суннат тўйларини мусулмонча ақиқага айлантирдик. Маҳаллада ёрдам пули қутичаси ташкил этдик. Тўғри, фуқарони бирданига ўзгартириб бўлмайди. Биз жуда катта қаршиликларга учрадик. «Ўлигимизни, тўйимизни хароб қилаяпсан», — деб бизга тош отадиганлар ҳам бўлди. Биз бу масалани туман ҳокимлигига кўтардик. Туманимиз газетасида масала моҳиятини англатувчи мақолалар чоп этдик. Туманимиз радиоси орқали эшиттиришлар олиб бордик. Ҳозир халқимиз тушуниб қолди. Лекин туманимиздаги бошқа маҳаллаларда ҳануз маъракалар эскича давом этмоқда. Ажабланарлиси шундаки, мусулмон халқининг дини битта, лекин урф-одатлари ҳар маҳаллада бошқача. Бу, албатта, маҳалла қўмитаси ва мачит имомларининг иш фаолиятига боғлиқ. Бирлашиб, қатъий бир хулосага келиш керак.

Маҳмуджон ШАРАФИТДИНОВ.
Фарғона вилояти Ўзбекистон тумани Оқ мачит қишлоғи.

Тошкент шаҳридаги ҳинд тилини ўргатишга ихтисослаштирилган 24-ўрта мактабнинг ҳинд тили фани ўқитувчиси Севара Раҳматова фидойи муаллималардан бири. У бир неча йилдирки, ўз мутахассислиги бўйича ўғил-қизларга сабоқ бериб келади, шу соҳа кетидан рўзғор тебратади.

Тасвирда: ижодкор муаллима Севара Раҳматова галдаги машғулотни мулоқот тарзида ўтказаётир.

Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

Таклиф

ҲАМИША ИНТИҚ КУТАМИЗ

«Маърифат» газетаси — биз маорифчиларнинг яқин кўмакдоши, маслаҳатчиси, таянчимиздир. Унинг ҳар бир сонини интиқиб кутамиз ва севиб ўқиймиз. Шу боис мен биринчидан бўлиб «Маърифат»га обуна бўлдим.

Албатта, бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида нашр ишлари ҳам қимматлашиб бораётганлиги боис газеталарнинг обуна нархлари анча юқорилаб кетганлигидан тўғри хулоса чиқариб олишимиз керак. Ҳар қандай шароитда ҳам маърифатли кишилар «Маърифат»дан ажралмайдилар.

Маълумки, бу йил газета саҳифаларида олий ўқув юртларига кирувчилар учун тест саволларининг эълон қилинганлиги яхши бўлди-да. Ўғлим Умиджон Бухоро давлат тиббиёт институтининг даволаш факультетига ўқишга кирди. Ҳозир у институтда ўқишни давом эттираяпти.

Сизлардан илтимосимиз шуки, янги — 1996 йилдан бошлаб рўзнома саҳифаларида Америкада таълим олиш юзасидан 1996—97 ўқув йиллари учун танлов шартларини эълон қилсангизлар. Чунки биология фанини мукаммал билишга интилаётган ўғлимиз Умиджон учун бу жуда муҳим. У Америкада ўқиш орзуси билан яшаяпти. Яхши ният ёрти мол, дейди халқимиз. Балким у танлов шартларидан ўтиб, ўз орзусига етишар. Истиқлол туфайли мана шундай имкониятлар яратилган юртда яшаётганлигимиздан беҳад мамнунмиз. Ахир, бу кунларга етганлар бор, етмаганлар бор.

Усмон НАВРЎЗ.
Бухоро вилояти Жондор тумани.

60 ЁШЛИ МУБОРАК МАСКАН

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВЧИЛАР САРОЙИ:

КЕЧА...

Ушбу даргоҳ 1935 йилнинг 24 июнида Ўзбекистон Марказий Ижроия Қўмитасининг қарорига биноан дастлабки мактабдан ташқари муассаса сифатида ташкил этилди. Ўша пайтда Тошкент шаҳридаги энг ҳашаматли собиқ князь саройи болалар ихтиёрига топширилди.

***

1935 йилдан 1961 йилга қадар бу маскан Тошкент шаҳар пионер ва ўқувчилар Саройи, сўнгра, 1992 йилга қадар Республика пионер ва ўқувчилар Саройи деб юритилган. 1992 йилдан бошлаб эса ўзининг бугунги номини олди— Республика ўқувчилар Саройи деб аталди.

***

1980 йили пойтахтимизнинг марказий кўчаларидан бирида Саройнинг янги биноси қад кўтарди.

***

Республикамизнинг турли жабҳаларида меҳнат қилаётган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Фаррух Зокиров, Қаҳрамон Дадаев, Қизлархон Дўстмуҳаммедова, Дилафрўз Жабборова, Қодир Мўминов, Насиба ва Зиёда Мадраҳимовалар, Гулчеҳра Жамилова, Дилмурод, Холмурод ва Элмурод Исломовлар, фан доктори М. Тешабоева, режиссёр Анатолий Қобулов, М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясининг ректори, профессор Офелия Юсупова, профессор Аҳмаджон Одилов ва бошқа халқимиз суйган юзлаб олимлар, санъат ва маданият арбоблари Сарой тўгаракларини ва дасталарида илк касб малакаларини эгалладилар.

... БУГУН...

Ҳозирги кунда 4360 нафар ўқувчи 218 та турли тўгарак ва дасталарда ўз билимларини чуқурлаштиришяпти. Улар учун Сарой қошида 5 та бўлим ва 7 йиллик мусиқа мактаби фаолият кўрсатмоқда.

***

Саройнинг Тўйчи Иноғомов номидаги доирачилар дастаси, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи мукофоти совриндори «Юлдуз» болалар рақс дастаси, «Чаман» намунали болалар ҳаваскорлик халқ дастаси, « Бойчечак» хор жамоаси, «Ўзбек халқ чолғу асбоблари» дастаси, «Ғунча» вокал-чолғу дасталари нафақат мамлакатимизда, балки МДҲ ва бошқа хорижий давлатларда ҳам довруғ таратган.

***

Радиоконструкторлик тўгарагининг қатнашчилари радио тармоқлари орқали чет мамлакатлардаги тенгдошлари билан мингдан ортиқ алоқа ўрнатишди. Самолётсозлик тўгараги аъзолари эса Халқаро аэрокосмик мактабининг ҳақиқий аъзоларидир.

***

«Оила йили» муносабати билан ЮНЕСКО томонидан ўтказилган халқаро болалар ижодий кўрик-танловида Саройнинг тасвирий ва амалий санъат бўлими ўқувчилари муваффақиятли иштирок этдилар. Тўгарак аъзоларидан Ш. Маҳмудова, М. Ҳошимов, Т. Турдихўжаев, М. Шожалиловаларнинг ишлари юксак баҳоланиб, Париж йилномасида босилиб чиқди.

***

Муассаса қошидаги Методик бўлим томонидан сўнгги икки йил давомида синф раҳбарлари, мактабдан ва синфдан ташқари тарбиявий ишлар бўйича директор муовинлари, болалар етакчилари, тўгарак раҳбарлари учун 30 хилдан зиёд методик тавсия ва қўлланмалар ишлаб чиқилиб, жойларга жўнатилди.

***

Ҳозир Саройнинг 185 нафар ходимлари орасида 2 нафар фан доктори, 7 нафар фан номзодлари, 3 нафар аспирант, 2 нафар Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, 1 нафар Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, 1 нафар Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, 2 нафар Республика рассомлар уюшмаси аъзоси, 20 нафар Ўзбекистон Республикаси халқ маорифи аълочилари бор.

... ЭРТАГА-ЧИ?

— Эртадан умидимиз катта, — дейди Республика ўқувчилар Саройи директори Олия Иброҳимова. — Олтмиш йил бурун яхши ниятлар билан бошланган, айниқса бугун янгича режалар билан бойитилган ҳолда олиб борилаётган ишларимиз келажакда ҳам яхши самаралар бериши, шубҳасиз.

— «Янгича режалар»га урғу бериб айтаяпсиз. Демак, Сарой иш услуби бирор ўзгариш топибди-да?..

— Юртимиз мустақиллиги боис биз ҳам ишимизни тубдан қайта кўриб чиқдик. Аввалари ишимиз асосан болаларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишдан иборат эди. Шу боис кўпчилик ўқувчилар саройи деганда фақат болаларнинг ўйин-кулгусинигина кўз олдига келтирадиган бўлиб қолганди. Эндиликда нафақат болаларнинг бўш вақтини кўнгилли ўтказиш, балки шу бўш вақтдан фойдаланиб, уларни у ёки бу ҳунарга йўналтириш бизнинг мақсадимизга айланган. Педагогик жамоамиз келгусида мамлакатимизга етук малакали мутахассисларни тарбиялаб бериш мақсадида миллий халқ ҳунармандчилигига оид тўгараклар сонини кенгайтирди. Шунингдек, барча олиб бориладиган ишларни илмий асосланган ҳолда юритишни ўз олдига бош вазифа қилиб қўйди. Шу мақсадда жамоамизнинг Республика Фанлар Академиясининг олий илмгоҳлари билан ижодий ҳамкорликда, олимлар етакчилигида «Мантиқий фикрлаш», «Ёш иқтисодчи», «Ёш физиклар», «ЭҲМ» тўгаракларини ташкил этиб, асосий эътиборни болаларнинг ижодий қобилиятларини ўстиришга қаратаётгани ҳам эътиборга моликдир. Бундан ташқари ЎзФА билан ҳамкорликда кичик Академия ташкил қилиш ниятимиз ҳам йўқ эмас.

— Олия опа, билишимизча, кўпгина хорижий давлатларда бўлгансиз. Улардаги мактабдан ташқари муассасаларнинг ишини ўзимизники билан солиштириб кўрганмисиз?

— Албатта. Қаерга борсам ҳам биринчи галда мактабдан ташқари муассасалар, уларнинг иш фаолияти билан қизиқаман. Лекин, биласизми, кўпгина давлатларда, ҳатто ривожланган давлатларда ҳам бундай масканлар йўқ ҳисоби. Борлари ҳам пуллик. Унга ҳамманинг бирдай қурби етавермайди. Биз бу соҳадаги фаолиятимиз билан ҳар қанча фахрлансак, бизга кўнгилдагидек шароит яратиб бераётган ҳукуматимиздан ҳар қанча миннатдор бўлсак арзийди. Қаранг, маблағ танқислигига қарамасдан, ҳозир Ўзбекистон ҳудудида 567 та мактабдан ташқари муассасалар, жумладан, 266 та ўқувчилар уйлари ва Саройлари, ёш ижодкорлар марказлари, 136 та ёш техниклар, 138 та экологик, 27 та ёш сайёҳлар марказлари узлуксиз фаолият кўрсатмоқдалар. Бу жуда катта куч. Уларнинг барчасига методик марказ бўлиб ҳисобланмиш Республика ўқувчилар Саройи ходимлари ҳам ёш авлод тарбиясини такомиллаштиришдек долзарб ишни амалга оширишда баҳамжиҳат ҳаракат қилмоқдалар. Эртага ҳам бу даргоҳдан мамлакатимиз донғини оламга ёядиган комил шахслар етишиб чиқажагига ишончим комил, зеро, бу ерда иқтидорини юксалтираётган болаларнинг келажаги умидбахш ва уларга бўлаётган эътибор ҳам албатта бесамар кетмас.

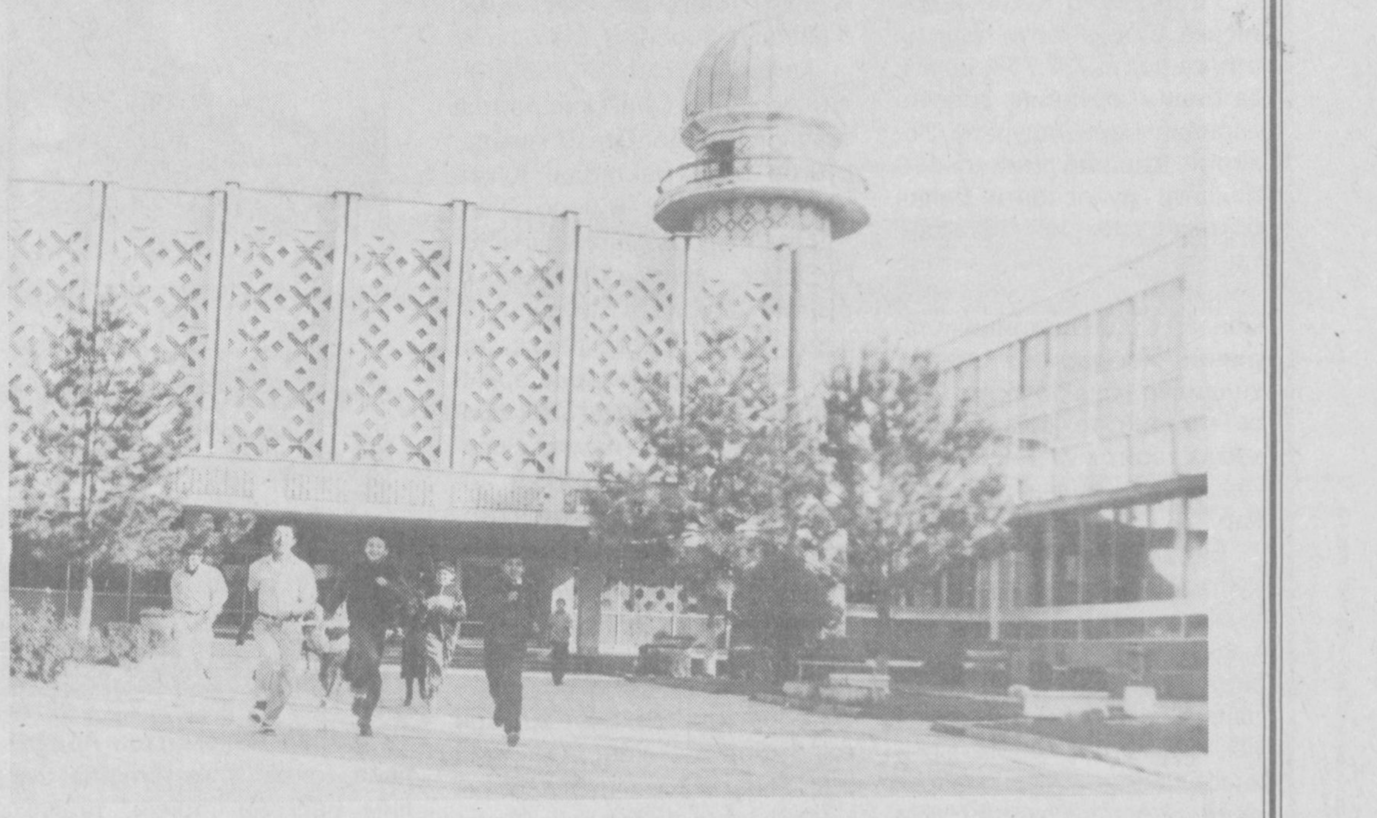

ҲАМИША ЁДИМИЗДА

Болалик... Инсон умрининг бокира дақиқалари... Бу бокира дақиқаларни умринг бўйи унута олмайсан. Қайтага, ёшинг ўтган сайин хотирангда янада ёрқинроқ намоён бўлаверади бу дақиқалар. Республика ўқувчилар Саройида болалар ҳаёти ҳамиша серзавқ кечади ва ҳамиша бу даргоҳ таҳсилини кўрган минглаб қалбларни серзавқ хотиралар соғинтириб туради. Бу Саройнинг бокиралиги, серзавқлиги шундаки, бу ерда болалар олами мавжуд... Бу Саройнинг яккаю-ягона соҳиби ҳам хотирга бокира дақиқаларни муҳр этгувчи бокарам БОЛАЛИКдир.

***

А. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясининг ректори, профессор Офелия Юсупова:

— Ўз соҳамни чуқур эгаллашимда Саройнинг жуда катта кўмаги бор. 1946-50 йилларда шу ердаги мусиқа мактабида таҳсил олганман. Ўзимда бор мусиқий билимнинг тамал тоши шу ерда қўйилган десам, хато бўлмайди. Л. Шварц, Л. Разваляева каби устозларимизнинг берган сабоғи ҳали-ҳануз иш фаолиятимда асқотади. Мусиқа мактаби, умуман, ўқувчилар Саройи менга ҳам билим берганди, ҳам янги дўстлар билан топиштирганди. Ҳозир бу дўстлар тез-тез учрашиб турамиз. Вақт топиб Саройга борамиз. Тўгарак ва дасталарга қатнашиб юрган дамларимизни эслашамиз. У дамлар ҳаммамизнинг, ҳамиша ҳам ёдимизда...

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Дилафрўз Жабборова:

— Болалигимнинг энг гўзал дамлари шу Саройда кечган. Балки шу Саройда кечгани учун ҳам менга гўзал дамлар бўлиб туюлар, ким билсин. Ўша даврларни тез-тез соғинишми, қўмсашми... бир кайфият бўлади. Буни сўз билан ифодалаб беришим мушкул.

Республика ўқувчилар Саройининг ҳали ўзбек халқи бағрида жуда-жуда кўп учрайдиган иқтидорларни топиб, камолга етказишига ишонаман. Мен учун қадрдон бўлиб қолган бу даргоҳга таъзим билан «Байрамингиз қутлуғ бўлсин» дейман.

***

Биз ҳам шу ўринда гапни мухтасар қилиб, Сарой томон чоғландик. Чунки, бугун Республика ўқувчилар Саройи ўзининг 60 ёшини нишонламоқда. 60 ёш, гарчанд, инсон умрига нисбатан олиб қаралганда, нуронийлик палласи. Лекин дунёи дунда не-не кўҳна асрларнинг юзини кўрган Саройлар бор. Улар қошида биз сўз юритаётган Сарой ўз бағридаги болаларчалик ёш, беғубор. Ва бу беғуборлик уни умрбод тарк этмагай!

60 ёшинг қутлуғ бўлсин муборак маскан!

Икром БЎРИБОЕВ.

ҲУНАР — ЗАР

Ёруғ ва шинамгина хона. Бу ерга ташриф буюрар эканмиз, нигоҳимиз турли хил кийим-кечак — шарф, пайпоқ, қўлпоқ, жемпер тўқиётган қизларга тушди.

— Бу либосларни кимга тўқияпсизлар? — қизиқиб сўраймиз улардан.

— Яқинда ҳунар масканимиз — Республика ўқувчилар Саройининг олтмиш йиллик тўйи нишонланади. Тўйга тўёна билан бориш азалий удумлардандир. Биз ҳам ана шу қутлуғ санага муносиб совға ҳозирлаяпмиз,— деб жавоб беришди лобар қизлар.

Ҳа, Республика ўқувчилар Саройидаги тўқиш тўгараги ана шундай чевар қизлар билан ҳамиша гавжум. Тўгаракда олтмиш нафар қиз икки гуруҳга бўлиниб, тўқишнинг ўзига хос сирларини ўрганаётирлар.

Тўгаракка Мастура Азизова раҳбарлик қилади. У тўгарак аъзоларига дастлабки йили чокларни, сўнгра, жажжи кичкинтойларга қалпоқча, пайпоқча, шарф тўқиш йўлларини ўргатади. Иккинчи йили тўқишни мустақил ўзлаштириб олишгач, тўгаракда катта буюмлар — жемпер, қўлкоп тўқий бошлайдилар. Учинчи йили эса катта буюмлар тўқишни мустаҳкамлайдилар.

—Тўқиш машғулотларини ўтиш жараёнида, — дейди тўгарак раҳбари Мастура Азизова, — одоб, ахлоқ, муомала маданиятига алоҳида эътибор бераман. Ана шу мавзуларга оид суҳбатлар олиб бораман. Чунки ширинсўз, хушфеъл, чаққон, очиқ чеҳралик сингари олижаноб фазилатлар фақат қизларга хосдир. Қизлар орасида бирон-бир муаммо содир бўлса, дарҳол биргалашиб ҳамфикрлик билан ҳал қилишга ҳаракат қиламан.

Тўгарак аъзолари Сарой юбилейида иштирок этиш учун МДҲ республикалари, Марказий Осиё мамлакатлари ҳамда республикамиз вилоятларидан келадиган меҳмонларга махсус совға — нимча, пайпоқ, шарф ҳозирлашяпти. Шунингдек, Сарой кўргазмалар залида намойиш қилиш учун ҳам либослар — жемпер, пайпоқ, нимча тайёрлашаётир. Ана шундай совғаларни тўқишда Феруза Қўшоқова, Гавҳар Усмонхўжаева, Арофат Аъзамова, Гулбаҳор Одилова сингари чевар қизлар бошқаларга намуна бўлишмоқда.

— Тўқиш тўгарагига уч йилдан буён қатнашаман, — дейди 234-мактаб ўқувчиси Нигора Нуриддинова. — Тўгарак раҳбаримиз тўқишнинг ўзига хос нозик сирларини сидқидилдан ўргатадилар. Мен адамларга, ойимларга, ўзимга турли кийим-бошлар тўқидим. Ўрганган ҳунаримни сингилларимга ҳам ўргатяпман. Саройимиз юбилейига жемпер ва юбка тўқиб туҳфа қилмоқчиман.

Мастура машғулотларни қизиқарли ўтиш, унга болаларни жалб қилиш, айниқса, қизлар билан муомала қилиш — тиллашиш йўлларини тажрибали устози — халқ маорифи аълочиси Умида опа Турғуновадан ўрганди. Ҳали ҳануз айрим ечолмаган муаммоларни ҳал қилишда у билан яқиндан маслаҳатлашади.

Дилбар ХЎЖАЕВА.

Суратларда: ● Жонажон саройимиз... ● Республика ўқувчилар Саройи директори Олия Иброҳимова иш устида. ● «Доирачилар» дастаси қантнашчилари. ● Тўқиш тўгарагидаги қизғин машғулотлар.

Р. Альбеков олган суратлар.

ТИББИЁТ ХОДИМИ БЎЛАМАН

Жажжигина болакай йўлда кетаётиб, бир нарсага қоқилиб йиқилиб тушди, оёғи лат еди. Шифокорга боргунга қадар унга қандай тиббий ёрдам кўрсатиш керак?

Биринчи тиббий ёрдам... Буни ҳар бир киши билиши ва амалда қўллай олиши лозим. Республика ўқувчилар Саройида ёш ҳамширалар тўгараги фаолият кўрсатаётир. Унда ўқувчилар дастлабки тиббий ёрдам кўрсатиш йўл-йўриқларини ўрганадилар. Тўгаракка халқ маорифи аълочиси Гулзода Пўлатова бошчилик қилади. У ҳар бир машғулотни қизиқарли, мазмунли, тажрибалар асосида ўтади.

Ҳамширалик оилада аёл учун, айниқса, она учун жуда зарур. Чунки фарзанднинг тоби бўлмай иссиғи чиқса ёки бирон-бир жароҳат олса, дарҳол онага мурожаат қилиб, мадад кутади. Демак, дастлабки ёрдамни она кўрсатади.

Тўгаракда 46 нафар ўқувчи — асосан юқори синф қизлари — икки гуруҳда машғулот ўтадилар. Ёш ҳамширалар тўгарагида қизлар гигиенаси, болалар гигиенаси, юқумли касалликларнинг олдини олиш ҳамда шифобахш гиёҳлар, мевалар ва уларнинг инсон саломатлигига фойдаси ҳақида тушунча оладилар.

— Ёш ҳамширалар тўгарагида икки йилдан буён қатнашаётирман, — дейди 124-мактаб ўқувчиси Севара Ғозиева. — Машғулотларга дарсдан бўш вақтларимда келаман. Бу ерда тиббиётга оид ўзим қизиққан саволларга жавоб олишга муваффақ бўлдим. Биринчи тиббий ёрдам кўрсатишни амалда — оиламиз аъзоларига лозим бўлганда қўллаяпман. Машғулотларга иштирок этиш жараёнида менда келажакда тиббиёт ходими бўлиш истаги туғилди.

Ҳа, тўгарак собиқ аъзоларининг аксарияти Боровский номли, Охунбобоев номли тиббиёт билим юртларида таҳсил олишаётир.

— Ўзбекистон Қизил ярим ой жамияти билан ҳамкорликда ишлаймиз, — дейди тўгарак раҳбари Гулзода Пўлатова. — Хонани жиҳозлаш ишларида, қизлар билан давра суҳбатлари ўтказишда мазкур жамият ходимлари бевосита бош-қош бўладилар. Ёш ҳамширалар тўгарагининг асосий мақсади, биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш билан бирга ўқувчиларда шу соҳага қизиқиш уйғотиш ва йўналтиришдир.

Биринчи ўқув йилида қизлар назарий билим олсалар, кейинги йили ана шу олган билимларини амалда синаб кўрадилар. Баҳорги таътил кунларида улар 6-шаҳар шифохонасида амалий машғулот ўтказадилар. Тўгаракда иштирок этган қизларга битирганлиги ҳақида маълумотнома берилади.

Мухбиримиз.

Фидойилар

МАМЛАКАТИМИЗНИНГ БИРИНЧИ АВТОМАШИНАСИ

Бу автомашина шовқини ер титратувчи номдор заводларда эмас ёхуд техниканинг «пири» бўлиб кетган олимлар томонидан ҳам эмас, балки кўримсизгина бир устахонада, фидойи уста етакчилигида болалар томонидан ясалганини биласизми? Буни биз ҳам билмаган ва кўрмаган эдик. Жиззах вилоят ўқувчи-ёшлар ижодий марказига боргунимизча шом бўлди. Марказ жойлашган иморат ёнида қатор машиналар турган экан. Улардан бири диққатимизни тортди. Қизиқиб томоша қила бошладик. Унда на русум, на давлат рақами бўлиб, биз шу вақтгача учратмаган кўринишда эди. Қайси давлатда ишлаб чиқарилганлиги хусусида баҳслаша кетдик — Япония, Америка... Шу пайт вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи муовини Бухорбой ака Акрамов биз томон кела туриб, мушкулимизни кушод қилди.

— Ўзимизнинг уста болалар ясашган, — деди у. — Устабоши ҳозир ҳам шу ерда, хоҳласангизлар таништириб қўяй...

Бажонидил рози бўлдик. Муовин бизни устахонага бошлади. «Ёш техниклар» станцияси саркори — Исмат Носиров. Машинани ясаган шу киши бўлади, деб жиккаккина, жингалаксоч, 28-30 ёшлар атрофидаги йигит билан таништирди. Исмат самимий, кенг мулоҳазали йигит экан. Шу боис, гурунгимиз қизиб, алламаҳалгача давом этди.

— Уста, шогирдларингиз билан ясаган машинангизни кўриб, рости ҳайратимизни яширолмадик. Ўз ижодларингиз ва меҳнатларингиз самараси сифатида бунёдга келган ушбу автомашина ҳақида нималар дея оласиз?

— Тўғрисини айтсам, эндиликда бу машинани шаҳарда барча таниб қолди. Узоқдан кўриниши билан «Ана, болаларнинг машинаси келяпти», дейдиган бўлишди. Машинамизнинг русуми ҳам, рақами ҳам ҳозирча фақат шу — «болаларнинг машинаси». Буни ясаш жараёни ҳам қизиқ кечган. Яроқсиз темир парчаларини йиғиб, биргина болға ва ўйгич (зубила) ишлатиб ясаганмиз. Иш жараёнида машинанинг пишиқ-пухта, сифатли ва ишончли бўлишига асосий эътиборни қаратдик. Дарвоқе, бу биринчиси эмас, бешинчиси. Илк машинамни ҳали 10-синфда ўқиб юрган кезларимда ясаганман. Тўртинчи машинамиз ҳам жуда антиқа чиққан. Боиси, уни фақат елим ёрдамида тиклагандик.

— Техникага қизиқишингиз қачондан бошланган ўзи?

— Тўртинчи синфда ўқиб юрган кезларимда. Бир украин домламиз бўлгувчи эди. «Ёш техниклар» тўгараги очиб, бизни бу соҳага шунчалик қизиқтириб қўйган эдики, ҳатто кечалари ҳам тўгаракда қолиб кетар эдик. Ўша пайтларда туғилган қизиқишим ҳарбий хизматдан қайтгандан сўнг ҳам сусаймади. Кела солиб вилоят ўқувчи-ёшлар ижодий маркази қошида «Ёш техниклар» тўгарагини ташкил қилишга киришиб кетдим.

— Тўгарак ишларини бир маромга солиш ҳам осон кечмагандир?

— Даставвал бўм-бўш хонада иш бошлагандик. Шунга қарамай ўз кучимиз билан барча шароитларни яратиб олдик. Эндиликда тўгарагимиз авиамодель, ракетамодель, автомодель, автомотоконструкция ва бошқа йўналишларда фаол иш олиб бормоқда. Жуда иқтидорли болаларимиз бор. Яқинда тўгарагимиз аъзоси, 2-синф ўқувчиси Зафар Зуҳуров ўзи ясаган моделлари билан республика ўқувчиларининг «Ёш техник» кўрик-танловида қатнашиб, ғолибликни қўлга киритди. Яна бир гуруҳ шогирдларим ўзлари мотоцикл ясаб, мотопойгаларда қатнашиш ҳаркатида юришибди.

— Тўгаракни ўзимиз жиҳозладик, деб айтдингиз. Бу ерга анча маблағ сарф бўлганлиги кўриниб турибди. Маблағ масаласида қийналмаяпсизлармий?

— Маблағни ўзимиз топаяпмиз. Ташландиқ материаллардан ҳар хил харидоргир маҳсулотлар ясаб, сотувга чиқаряпмиз. Биргина мисол. Тошкентнинг машҳур «Отчопар» бозорида «пўшт-пўшт»лаб юрувчи юкчиларни кўргансиз. Ўша замбилғалтакларнинг ярмидан кўпи бизнинг тўгарагимиз маҳсули. Маҳсулотимиз маъқул бўлгандирки, атай ўша ердан келиб олиб кетишади. Тушган даромаддан тўгарак ишларини жонлантириш билан бирга, болаларни моддий рағбатлантириш йўлида ҳам фойдаланяпмиз.

— Демак, қийинчиликлар йўқ экан-да?

— Бир қийинчилик хоналар танқислиги бўлаяпти. Агар қўшимча хона ва кенг-мўл устахона ажратилса эди, биз бундан ҳам катта ишлар қилишимиз, кўпроқ болаларни жалб этишимиз мумкин эди. Аслида ҳар қандай болада техникага мойиллик бўлади. Агар мана шундай тўгаракларга эътибор кучайса, болалар бекорчилигининг ҳам олди олинган бўларди. Ҳар бир мамлакатнинг тараққиётини унинг саноати қай даражада ривожланганлиги белгилайди. Шу нуқтаи назардан олиб қараганда юртимизнинг эртанги тараққиётини таъмин этувчи ёшлар ҳам айнан мана шу тўгаракларда шаклланадилар.

Устабоши билан қилган суҳбатимиздан сўнг хаёлимиздан бир қанча мулоҳазалар кечди. Аввало ўзлигимизни топиш ҳақида. Нима учун биз фақат чет мамлакатларда бўлаётган воқеа-ҳодисалардан ҳайратланиб яшашимиз керак. Ахир, ўзимизда ҳам дунёни ҳайратга соладиган мўъжизалар сероб-ку! Биз эса оламга татигулик ишларимиз билан фахрланиб, уларга янада ривож бериш ўрнига кўпинча эътиборсизлик қиламиз. Ва яна мадад истагандай нигоҳимизни четга қадаймиз. Халқнинг таъбирича, бировнинг қозонидан ош кутган оч қолади. Ўзингизники эса узоққа татийди. Бунга яна қаҳрамонимиз мисол. Исмат Носиров ёқилғисиз двигатель яратганини, аммо уни ҳаётга татбиқ этишда сарсонгарчиликларга дуч келаётганини айтиб ўтди. Гап бу ерда ихтиронинг қанчалик мукаммал ёки номукаммаллиги ҳақида эмас, балки оддий эътибор ҳақида кетаяпти. Дейлик, мана шу ихтиро Японияда яратилганда, «Эҳ, бу японларни қаранг, қойил» дея ҳайратланган бўлардик. Бу ихтиронинг энг катта ноқислиги шундаки, у ўзимизда, ўзимизга нисбатан ҳайратимизни йўқотган бир паллада кашф этилди.

Айтганча, обрўли нашрларимиз мамлакатимизнинг ўз автомашиналарини ишлаб чиқариш ғоялари билан чиқишлар қилиб турган бир паллада, мустақил давлатимизнинг илк автомашинаси аллақачон яратиб қўйилган экан — бу на русум, на давлат рақамига эга бўлган, ҳув, келажак томон елиб кетаётган «ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАРИ» машинасидир.

Асқар ШОКИР,
Икром ИСКАНДАР,
«Маърифат»нинг махсус мухбирлари.

Қўқон педагогика билим юрти — 75 ёшда

ҚЎШ ТАНТАНА

Ўтган ҳафта Қўқон педагогика билим юрти ташкил этилганлигининг 75 йиллиги ва билим юртининг асосчиларидан бири Ашурали Зоҳирий таваллудининг 110 йиллиги муносабати билан бу илм масканида катта тантана бўлиб ўтди. Тантана бошланишидан аввал меҳмонлар Қўқон шаҳрининг тарихий жойларини зиёрат қилдилар, билим юрти ўқув ва моддий техника базаси ҳамда тарих музейи, кўргазмалар зали билан танишдилар.

Билим юрти музейи ва кўргазмалар зали кишини узоқ мозийга бошлайди, илм маскани тарихини кўз олдингизда намоён қилади. Бу даргоҳ жумҳуриятимиздаги илк педагогика билим юрти ҳисобланади. У ерда маорифимизнинг 13 қалдирғочи ҳам таълим олган... Айни кунда билим юрти жамоаси анъаналарни давом эттириб Фарғона водийсига бошланғич таълим ўқитувчиларини етиштириб бераяпти.

1991 йили педагогика билим юртига Ашурали Зоҳирий номи берилди. Билим юрти тантанаси ва Ашурали Зоҳирий таваллудининг 110 йиллиги муносабати билан машҳур маорифчи бюстининг очилиш маросими ҳам бўлди.

Ашурали Зоҳирий 1885 йили Қўқоннинг Ойим қишлоғида таваллуд топди. Отаси қўлида, сўнгра эски мактабда, Қўқон мадрасаларида, Бухоро Олий мадрасасида таълим олди. Отаси шарқ тиллари билимдони бўлгани боисидан Ашурали Зоҳирий араб, форс, тожик, татар ва бошқа тилларда эркин сўзлаша олган. Педагогик фаолияти давомида Аҳмад Яссавий, Сўфи Оллоёр, Хўжа Ҳофиз, Саъдий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий каби шарқ алломаларининг ижодиётлари, шунингдек, тўғри ёзув қоидалари, имло саводхонлиги, грамматика ва фонетика ривожи борасида тадқиқот ишлари олиб борган. Ўзбек миллий журналистикасига публицистик мақолалари билан ҳам катта ҳисса қўшган. Унинг 21 та тилшунослик, 8 та адабиётшунослик, 4 та таржимага доир асарлари, 150 дан ортиқ турли мавзудаги мақолалари ҳамда «Имло» китоби, «Русча-ўзбекча луғат», «Она тили» сингари монографиялари бизга бебаҳо мерос бўлиб қолган...

Билим юрти юбилейига бағишланган тантанали кечани таниқли педагог, етук ташкилотчи раҳбар Саломатхон Абдуллаева очди. У ўз нутқида билим маскани тарихи, таълим маскани фидоийлари, бугунги кунда амалга оширилаётган ишларга батафсил тўхталди.

Ўзбекистон халқ таълими вазири ўринбосари Муртазо Султонов билим юрти жамоасини улуғ айёмлари билан вазирлик номидан муборакбод этди. Сўнгра А. Зоҳирийнинг ўғли Нажиб Зоҳиров, Фарғона вилояти ҳокими муовини А. Азимов, Қўқон шаҳар ҳокими муовини Баҳромжон Умаровлар ҳам сўзга чиқишиб, дил сўзларини изҳор этдилар.

Кечанинг тантанали қисмида меҳнатда фаоллик кўрсатган муаллимларнинг бир гуруҳи «Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими аълочиси» нишони, вазирликнинг ҳамда вилоят ҳокимлигининг Фахрий Ёрлиқлари билан тақдирландилар. Санъат усталари эса тантанага ўзгача руҳ бахш этишди.

Ҳайдарали УЗОҚОВ, Хадича ҲАЙДАРОВА.

Суратда: Қўқон 1924 йил. Таълим-тарбия техникуми муаллимлари. Ўтирғонлар (чапдан): 1. Муҳаммаджон Холиқий — мудир. 2. Ашурали Зоҳирий. 3. Вячеслав Илларионов. 4. Қори Ниёзий — директор. 5. Александр Кудриватов. 6. Алексей Баранов. Тик турғонлар: 1. Эркин Носир. 2. Абдулла Раҳмат. 3. Носиржон Ҳожи Зиёев. 4. Мухторжон Муҳаммадий — ўқитғувчилар.

Архив суратини Ҳ. Узоқов тақдим этди.

Тафаккур ҳайқириғи

Яқинда «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказида истеъдодли ёш мусаввир Ортиқали Қозоқовнинг ижодий альбоми тақдимномаси ва шахсий кўргазмаси бўлиб ўтди. Кўргазмани марказ раиси Неъмат Аминов очди. Санъатшунослик фанлари номзоди Абдулҳай Умаров, таниқли мунаққид Иброҳим Ғафуров, ёзувчилар Эркин Аъзамов, Омон Мухтор, сувратчи Абдул Ғани Жума, ижодий альбом муаллифи Ашурали Жўраевлар Ортиқали Қозоқовнинг ўз ижод услуби, ўз мавзуси ва ҳеч кимга ўхшамаган ранглар дунёси борлигини таъкидлаб ўтишди. Кўргазмада намойиш этилган «Кулфат ҳайқириғи», «Уч бахши», «Мулоқот», «Муножот», «Тушдаги учрашув» ва бошқа картиналар кўзимиз ўрганиб қолган одатий тасвирлардан фарқ қилади. Хаёлнинг ҳақиқий маҳсули бўлмиш бу манзаралар даставвал мураккаб, тушуниксиз туюлади. Лекин бу мураккаблик аста-секин сизни мушоҳадага ундайди. Ва сиз фалсафанинг гўзал оламига ошно бўласиз.

Мана, унинг «Кулфат ҳайқириғи» картинасини олиб кўрайлик. Бир қарашда оддий манзара: эшак, унинг устига ортилган бўғизланган қўй. Эшак одамларга қараб ҳанграяпти, кулфатдан дарак беряпти. Бор-йўғи— шу. Лекин, шу «бор-йўқ»да инсониятнинг даҳшатли фожиаси акс эттирилган. Зеро, онгсиз мавжудотнинг онглиликка чақириши бани башар таназзулининг белгисидир.

Ортиқали Қозоқов сувратларини томоша қилар эканман, уларда тафаккур ҳайқириғини сездим. Тафаккур эса нурдай югурик бўлади. Мусаввир расмларининг жаҳон бўйлаб сингишиб кетишига тилакдошмиз.

А. ШОКИРОВ.

Мактабгача тарбия муассасаларида

ЎЗИ, СЎЗИ, ИСМИ — ГЎЗАЛ

«Касбга муҳаббат — улуғликка йўл» дейишади. Чиндан ҳам касбидан камол топган инсонларнинг ҳаёт йўлларига назар ташласа уларнинг ўз касбига муҳаббати, садоқати, эътиқоди чексизлигини кўрамиз. Нур устига аъло нур деганларидек, улар камтарин, фидойи, меҳнатсевар бўлишади. Интилувчанлик, изланувчанлик, ижодкорлик уларнинг қон-қонига сингиб кетган бўлади. Эҳтимол, ана шу фазилатлар барчаси уйғунлашиб, инсонни касб камолати сари етаклар...

Пойтахтимизнинг Акмал Икромов туманидаги 212 -болалар боғчасининг тарбиячиси Гўзал Ҳамдамова билан суҳбатлашиб қайтарканман, йўлда даставвал хаёлимдан юқоридаги фикрлар ўтади.

Урта мактабда ўқиб юрган кезларимдаёқ мана шу соҳага қандайдир ўзгача бир меҳр қўйиганман. Чунки мен ўқиган Тошкент шаҳридаги 37-ўрта мактабда тарбиячилик касби ҳам ўргатилар, мактабни битираётганда шу ихтисослик бўйича ҳужжат ҳам берилларди. Мактабни тугатгач, Тошкент давлат Маданият институтига ўқишга кирдим. Яхши баҳолар билан ўқидим. Диплом олдим. Мутахассислигим бўйича озгина ишладим ҳам. Лекин тарбиячилик касбига жуда ҳам қизиқишимни кундан-кунга яққолроқ сезиб бордим. Ана шу қизиқишим мени боғчага етаклаб келди. Мана, олти йилдирки, беғубор болалик оламида — болалар орасидаман.

Дарҳақиқат, мана шу олти йиллик қисқагина даврда жонкуяр мурраббия ўзининг иқтидорини намоён қила олди. «Тарбиячи — 95» кўрик танловида қатнашиб, Чилонзор туманида биринчи, Тошкент шаҳрида эса фахрли учунчи ўринни олиш бахтига муяссар бўлди. Унга олий тоифали тарбиячи унвони берилди. Албатта, бу унвон орқасида қанча-қанча меҳнат, уйқусиз тунлар, ижодий изланишлар борлиги ўз-ўзидан аён.

Ижодкорлик бор жойда, иқтидор бор жойда ўхшашлигу такрор учраши мумкин эмас» - деган экан бир файласуф. Дарҳақиқат, фидойи тарбиячи Гўзал Ҳамдамованинг иш кунлари, иш фаолияти ҳам қайсидир жиҳатлари бир-бирига ўхшаса-да, қайсидир томонлари билан бир-биридан айрича, ранг-барангдир. Гўзалхон боғчанинг катта гуруҳ тарбиячиси. Бу гуруҳда айни кунда 14 нафар бола тарбияланмоқда. Иқтидорли мураббия кичкинтойларнинг ҳар томонлама етук бўлиб тарбияланишига алоҳида эътиборни қаратган. Математика, нутқ ўстириш, жисмоний тарбия, атроф-муҳит билан таништириш, лой иши, қуриш-ясаш, мусиқа, расм, хуллас, қандай машғулот ўтишдан қатъи назар, уни жонли, амалий тарзда ўтказишга ҳаракат қилади.

Энг диққатта сазовор томони шундаки, Гўзалхон қўл остида тарбияланаётган ҳар бир боланинг қобилиятини, қизиқишини яхши билади. Уларнинг ана шу қобилиятларини ривожлантиришга, қизиқишларини рағбатлантиришга алоҳида аҳамият беради.

— Бола бир нарсани такрорлашда олдингидек қизиқиш билан ёндашмайди, агар у бу нарсани учунчи марта ҳам айнан такрорласа бутунлай зерикиб қолади, — дейди Гўзалхон. — Шунинг учун ҳам ҳар бир ҳолатдан — ҳаракатдан тортиб, машғулотларнинг ҳам ранг-баранглиги ва янги-янги усулларини қўлламоғимиз даркор.

Ҳа, кези келганда таъкидлаб ўтмоқ жоизки, Гўзалхон Ҳамдамова меҳнат қилаётган Чилонзор туманидаги 212 -болалар боғчасида тарбиячиларнинг ижодий изланишлари, болаларнинг эса давр руҳига мос тарзда зийрак, билимдон ва ҳар томонлама етук бўлиб тарбияланишлари учун зарур шарт-шароитлар муҳайё. Боғча мудираси Муҳаббат Эшонқулова ҳам ҳар бир бола тақдири учун қайғурадиган, уларнинг ҳар бирини ўз боласи деб ҳисоблайдиган аёллардан экан. Зеро, бундай даргоҳда Гўзал Ҳамдамовадек ўзи ҳам, сўзи ҳам, ҳатто исми ҳам Гўзал бўлган мураббийлар меҳри оғушида ўсган болалар эртанги келажакка олам-олам гўзаллик, олам-олам меҳр олиб борсалар ажаб эмас.

З. УСМОНОВА, мухбиримиз.

Бири кам дунё

ЎҚИТУВЧИЛАР ХОНАСИДАГИ... МУШТЛАШУВ

Россиядаги Кировоград шаҳри мактабларидан бирининг жисмоний тарбия ўқитувчисига мактаб директори нимаси биландир ёқмай қолди. Масалани педкенгашда ҳал қилиш ўрнига у директорни чунонам дўппослади-ки, бечора директор касалхонага ётишга мажбур бўлди. Суд тарбиясиз ўқитувчини икки йил тарбиявий-меҳнат колониясига «жўнатди».

УЛКАН ҚОР УЙ

Бу йил Скандинавияда қор мўл, совуқ эса зўр бўлди. Финляндиянинг Кеми шаҳрида бундан фойдаланиб қолиш учун дунёда қордан ясалган энг катта уй қуришга тушишди. Бунда болалар ўйинлари мажмуи, катталар учун атракционлар, автомашиналар учун усти ёпилган гаражлар ва ибодатхона қурилиши мўлжалланган. Февраль ойида битадиган бу қурилиш учун 40 минг кубометр қор керак бўлар экан. Қор эса бутун қиш бўйи шаҳар кўчаларидан йиғилади, деб ёзади «Труд».

Ҳа-я айтгандай, бу иншоотлари билан финлар Гиннеснинг рекордлар китобига муҳрланиб қолмоқчи эканлар.

ЧЎЧҚАФЕЪЛ ЧЎЧҚА «ОВЧИЛАРИ»

Бу «овчилар»га киноямизнинг сабаби шуки, улар Россиянинг Киров вилояти Суна қишлоғидаги ферманинг тўнғизчаларини «овлашган». Яна қандай йўл билан денг — карабинда отиб ўлдиришган. Қизиғи, отиб ўлдирилган 7 та тўнғизнинг ҳаммасининг бошини кесишиб, биринигина олиб кетишмоқчи бўлишган. Бу «овчилар»нинг чўчқафеъллигидан бўлса ажаб эмас. Ахир тўнғиз ҳам экиннинг бирини еса, ўнини пайҳон қилади-да. Ухшатмасдан учратмас деб шуни айтадилармикин, а?

ЭНГ ЯХШИ, ЭНГ УЗУН ВА ЭНГ БОЙ

Баскетбол мухлислари америкалик қора танли ўйинчи Майкл Жордонни яхши танийдилар. У миллий баскетбол ассоциациясининг энг яхши ва энг узун баскетболчиларидан бири деб тан олинган. Америкада чиқадиган «Форбс» журналининг ҳисоб-китобига кўра Майкл Жордон спортчилар орасида «энг бой» деган номни ҳам олди. Чунки бу йил у ўйинлардан 3,9 млн доллар, яна 40 млн. рекламадан маблағ тўплади.

Дарвоқе, иккинчи ўринда эса мусулмонликни қабул қилган ва бу йил 40 млн. доллар тўплаган боксчи — Майк Тайсондир.

Янги дарсликлар

НАШРИЁТ ТУҲФАЛАРИ

Яқинда «Ўқитувчи» нашриёти қуйидаги китоболарни босмадан чиқарди.

РАҲИМ БЕКЖОНОВ. АТОМ ЯДРОСИ ВА ЗАРРАЛАР ФИЗИКАСИ

Мазкур китобда атом ядросининг хусусиятлари, ядро реакциялари парчаланиш, — нурланиш, термоядро синтези ҳозирги замон назарияларининг асосий тушунчалари, атом энергиясини олиш усуллари, янги элементларни ҳосил қилиш, атом ядроларининг ўзаро айланиши, «шарпа» зарра — нейтринининг олам тараққиётидаги катта роли, элементар зарраларнинг хиллари, табиати, ҳозирги замон физикасида тутган ўрни, бу соҳадаги билимларнинг фан ва техникадаги ютуқлари ёритилган.

Китоб ўқувчилардан квант механикасини, олий математикани олдиндан билишни талаб қилмайди, шунинг учун ҳозирги замон атом ядроси ва зарралар физикасини ўрганувчилар учун ўта мақбул муқаддимадир.

Г. Д. ГЛЕЙЗЕР., С. М. СААКЯН, И. Г. ВЯЛЬЦЕВА, А. С. АЛЕКСЕЕВ. АЛГЕБРА ВА АНАЛИЗ АСОСЛАРИ, 10-12

Ўқув қўлланмада ўрта мактаблар алгебра ва анализ асослари систематик баён қилинган. Назарий материалларнинг амалий татбиқлар билан узвий равишда боғланиши, турли-туман мисоллар, намунали масалаларнинг ечилишлари, ўз-ўзини текшириш учун топшириқлар, маълумот тариқасидаги материалларнинг мавжудлиги ўқув қўлланмадан кечки мактабларда, олий ўқув юртларининг тайёрлов бўлимларида, мустақил билим олиш жараёнларида фойдаланиш имконини беради.

Фахрийларимиз

СУЛТОНЛИК СИРИ

Қурбон ака ва Маҳбуба опалар хонадонида ардоқли тўй. Йўқ, хонадон соҳиблари тўйни элга маълум қилиш ёки одамлар назарига тушуш учун қилганлари йўқ. Бунинг бошқа сабаблари бор. Бу хонадонда солиҳ амалли беш фарзанд дунёга келиб, дунёга дунёдай қараб, дунёнинг дунё қизиқтирган корларига яраб турибди.

Одатда она — уй, она — алла, она — меҳр, она — хонадон фариштаси, она — турмуш сариштаси, дейдилар. Шунданми, билмадим, оналик уйда доимо эркаклар билиб, идрокига сиғдиролмайдиган қандайдир сир ётадики, буни билганларгина билишади. Маҳбуба Давронова билан Қурбон ака Райимқуловларнинг турмуш қурганларига қирқ йил бўлибдики, ҳамон бу уйдан Маҳбубахоннинг қобил фарзандлар ўстиришдаги сиру синоатлари унинг фақат ўзигагина маълум.

Яхши хотин терини ултон, эрини султон қилади, дейдилар. Бу хонадонда Қурбон акагина эмас, балки эл хизматида ота ва она ўгитларига содиқ қолган Ҳусниддинжон, Шоирахон, Муроджон, Муҳиддинжон ва Жамилахонлардай ақли комил фарзандлару Муқаддамхон, Барнохон ва Олияхонлардай бекусур келинлар вояга етди, айни чоғда ўн бир набира хонадонга файз киритиб турибди. Буларни катта қиламан деган одамга бир умр камлик қилса-да, Маҳбубахон бунинг уддасидан қандайдир қирқ йилнинг ичида чиқди. Бутун умри муаллимлик: мактабнинг ўқув бўлими мудири ва директорлик вазифалари билан ўтган Маҳбуба Даврованинг меҳнат дафтарчасида атиги учта ёзув бор: Теловдаги 38-мактаб, Ангрендаги 11-мактаб ва ўзи узоқ муддат ўқув бўлимининг мудири ва директорлик қилган Оҳангарон туманидаги, бундан бир неча йил илгари уни нафақага кузатган 15-ўрта мактаб. Маҳбубахон бу ерда фақат болаларга билим ва кўникмалар берибгина қолмади, уддабурон шогирдлар ҳам етиштирди: бугун шу мактабда мазмунли дарс бераётган талантли муаллимлар Равшаной Давлатова, Муҳаббатхон Сарибоева, Мукамбархон Алиева, Акромжон Маматов, Ўрозали Жорбоев ва Муҳаббатхон Асраевалар Маҳбубахоннинг ардоқли ва идрокли шогирдлари ҳисобланади. Унга Тошкент вилоят кенгашининг фахрий ёрлиғи ҳамда Ўзбекистон Республикаси халқ таълими аълочиси нишони берилган экан, демак, Маҳбубахоннинг хизматлари муносиб равишда тан олинганини кўрсатади.

Қурбон акани Теловда ҳам, Ангренда ҳам, Оҳангаронда ҳам ҳамма фозил ва комил инсон сифатида, яхшигина матбаачи ва уддабурон ҳайдовчи сифатида, фариштали хонадоннинг фахр этса арзийдиган соҳиби сифатида яхши танийдилар. Асли касби матбаачи — босмахона машинисти бўлган Қурбон ака Райимқулов ўз умрининг каттагина қисмини матбуот ва матбаага бағишлади, кейинчалик турмуш тақозоси билан яхшигина ҳайдовчи ҳам бўлиб олди. Жуда кўп шогирдлар етиштирди. Бугун Қурбон ака ҳам нафақада. Унинг ишларини фарзандлари давом эттирмоқда.

Одатда, яхши чавандоз отини, яхши эр хотинини қаритмайди, дейдилар. Хонадонда ҳамон ҳазил-мутоиба, бир-бирини ярим имода тушуниш, бир-бирларига аччиқ-араз гап қайтармаслик, гина- кудуратдан йироқлик кўпдан ҳукмрон.

— Қирқ йил яшаб Маҳбубахоннинг бирон марта қош чимирганини билмабман, эркакчилик, баъзида турли «хархашалар» ҳам қилганмиз, баъзан ҳалиги «отинг ўчгир»дан ҳам меъёридан ортиқ «отиб» келган кунларимиз ҳам бўлган, — дейди Қурбон ака ярим товушда. — Лекин бирон марта янгангиз дашном бермаса-я! Шундан кейин, тўғриси, уялдим. Йўқ, аёлимдан эмас, ўзимдан уялдим, болаларим ва улар онасидан уялдим. Қарабсизки, оиламиз кун сайин фаровон ва баракали бўлиб бораверди. Нимагаки эришган бўлсам, ҳаммаси шу янгангиз туфайли...

— Оиламиз соҳибидан рўшноликдан бўлак ҳеч нарса кўрмадим. Бу киши хонадонимизнинг ибратли соҳибигина эмас, болаларимизнинг ҳам ибратли тарбиячисидир. — Бу Маҳбубахоннинг гаплари эри ҳақида.

Ҳа, аёлнинг фариштаси — турмушнинг сариштаси, деб бекорга айтмаган машойихлар. Турмуш қурганларига қирқ йил бўлибди-ю ҳали ҳам бир-бирлари ўртасидан бирон марта «ола мушук» ўтганини билишмаган бу оилага фақат ҳавас қилади киши.

Мўмин ҚАЮМ. Оҳангарон тумани.

АЗИЗ МАҲАЛЛАДОШЛАР!

1996 йил январидан бошлаб янги нашр — «Маҳалла» газетаси чоп этилади.

Газетада маҳаллаларда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, «Маҳалла» хайрия жамғармасининг фаолияти, илғор тажрибалар, миллий урф-одатлар ва қадимий анъаналар, тарбия ва таълим, оилавий, муносабатлар фуқаролик ҳақ-ҳуқуқлари ва мажбуриятларига доир муаммолар, қўйингки, умримизнинг асосий қисми ўтадиган муқаддас маскан — маҳалланинг қувонч ва ташвишлари ёритиб борилади.

«Маҳалла» саккиз саҳифали бўлиб, бир ойда икки марта чиқади. Нашр кўрсаткичи — 64740.

Обуна баҳоси:

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда бир йилга 188 сўм 40 тийин, 6 ойга — 94 сўм 20 тийин,3 ойга — 47 сўм 10 тийин, 1 ойга — 15 сўм 70 тийин.

Тошкент шаҳрида якка тартибдаги обуна: бир йилга — 168 сўм, 6 ойга — 84 сўм, 3 ойга — 42 сўм, бир ойга — 14 сўм.

Абонемент қутиларига обуна:
бир йилга — 144 сўм, 6 ойга — 72 сўм, 3 ойга — 36 сўм, 1 ойга — 12 сўм.

Бу тафовутлар почта харажатлари билан боғлиқ.

«Маҳалла» газетасига обуна бўлишдан кечикманг!

Табобат

ГИЁҲЛАРДА МИНГ БИР ДАВО

Ҳар бир инсон босиб ўтган йўлини қоғозга туширишга ҳаракат қилади. Бу ниҳоятда мушкул, қийин иш. Қалам тебратишга ҳам ҳавас, ҳам қунтмалака, ҳам иқтидор, қолаверса, ижоднинг юраги — кенг қамровли фикр керак. Халқ мақоллари ана шундай ижод маҳсули. Шу билан бирга у фикрлар элагидан, даврлар синовидан асрдан-асрга ўтиб келган ҳақиқат мағзи саналади. Бироқ мақолларни ҳар ким ўзича талқин қилади, ўз савиясига кўра ҳаётга татбиқ этади. Масалан, «Табиб табиб эмас, бошидан ўтган табиб» наклида бир қарашда жуда жўн, оддий фикр бордек туюлади кишига. Чуқурроқ таҳлил қилинса, мақол мазмунида пурҳикмат маъно, сеҳр бор. Бу мақола ҳам халқ табибининг омма ичида кенг тарқалган ушбу пурҳикмат мақолни ҳаётга татбиқ айлагани, бир ҳикматдан иккинчи ҳикматни келтириб чиқаргани хусусида.

Аслида «бошидан ўтган табиб» ибораси жойларда кўп қўлланилади. Меливой ака Дадамуҳамедов бу фалсафий фикрни, унинг мантиқий асосларини бундан йигирма йил олдин — қаттиқ бетоб бўлган пайтларида тушуниб етди. Дўхтирлар беморга ҳар хил ташхислар қўйишар, турли тахминлар эса унинг аҳволини оғирлаштирар эди, холос...

Меливой ака касалга чалинган кишига далда зарурлиги, бир оғиз ширин сўз беморга қанот бағишлаши, кўнгил чўкдими, касаллик авж олиши каби ҳар хил ҳолатларни ҳам бошидан кечирди. Аҳволи ўнгланмагач, Абу Бакр ар-Розий, Абу Али Ибн Сино, Юсуфий ва бошқа кўплаб табиблар асарларига мурожаат қилишга қарор қилди, уларнинг доривор ўтлар билан даволаш усулини ўрганди ва бу усулларни ўзида синади. Оқибат натижада ўзини-ўзи даволади. Кейинчалик қўшниларига, қариндошларига фойдаси тегди. Буни эшитишиб, одамлар унинг эшигига қатнай бошлашди. Шундай қилиб, у ўзининг табобат оламига кириб қолганини ҳис этди.

Ҳис — масъулият дегани. Меливой ака «Ботаника» боғига бориб, доривор ўсимликларни кузатди. Баҳор, куз пайтлари Ҳисор тоғларига чиқиб, улар синоатини ўрганди, айримларини ўз ҳовлиси атрофига иқлимлаштирди. Ҳозирги кунда табибнинг 10 сотихли ҳовлисида ялпиз, ширинмия, зирк, ҳиссоп, сано, зангвизарба, тоғ жумурт, марваридгул, ғозпанжа, кўка, бўзпоч, тирноқгул, дастарбош, буйрак чойи, арслонқуйруқ, франгола, газакўт, доривор рута, скумпия, қончўп, маврак, сумоқ, наврўзгул, гулхайри сингари юзга яқин доривор ўсимликларни учратасиз.

Шунингдек, у ўсимлик ва гиёҳларнинг дориворлик хусусиятларини оила аъзоларининг барчасига ўргата олди. Айни чоғда 4 фарзанд, 13 нафар невара дориворларнинг лотин, ўзбек, рус тилларида қандай номланишини ва қайси касалга даво бўлишини дарҳол айтиб беришади. Невараларнинг кўпчилиги 138-мактабда таҳсил олишади. Уларнинг қай биридан сўраманг, «шифокор бўламан», деб жавоб қайтаришади.

— Одамлар табибга ишониб, нажот излаб келишади, — дейди Меливой ака. — Демак, табиб — нажоткор, дилга руҳ, танга малҳам бағишловчи инсон. Бунда, энг аввало, табибнинг далдаси муҳим. Дейлик, фарзанд тўсатдан оғирлашиб қолди. Бу пайтда ота-онани ваҳима босса, у инстинкт (сезги)лар орқали бемор болага таъсир этиши мумкин. Шундай ҳолларда табиб ўзининг ўта вазминлик, босиқлик фазилатларини намойиш этмоғи, беморнинг ота-оналари, қариндош-уруғларини тинчлантира билиши лозим. Бу — тиббиётда ўта муҳим омилдир.

Дарҳақиқат, табиблик тажрибаси асосида айтилган сўзларда катта маъно мужассам. Донишмандлар ҳам шифокорнинг аввал кўзи, сўнгра сўзи шифоли, деб бежиз айтмаганлар.

Алқисса, «Гиёҳларда минг бир даво» ҳикматига амал қилиб келаётган табиб Меливой Дадамуҳамедов ҳовлисидаги доривор ўсимлик ва гиёҳларни кўрмоқчи бўлсангиз Волгоград кўчаси бошланишига жойлашган Бадриддин Ҳилолий 3-тор кўчасидаги 20-А уйга ташриф буюринг. У ердаги турфа гулларни кўриб кўзингиз қувонади, дилингиз яйрайди. Меливой ака Сизга барча дориворлар ҳақида эринмай маълумот беради. Қисқаси, у одамлардан ёрдамини аямайдиган бағри кенг инсон.

Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ.

СУРАТДА: Меливой Дадамуҳамедов турмуш ўртоғи Муҳаббатхон опа билан биргаликда доривор ўт сифатини кўздан кечираётир.

Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

ТДТУ қошидаги миллий лицей жамоаси лицейнинг тарбиявий ишлар бўйича директор муовини Аброр ИНОҒОМОВга онаси МУНИРА ая вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Бектемир туманидаги 293-мактаб жамоаси тарих фани ўқитувчиси Рамиз Ансаровга қизи — Жиззах шаҳридаги 12-мактаб тарих ўқитувчиси Робия АНСАРОВАнинг бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Давлат таълими стандартлари бўйича республика инспекциясининг ходими Раъно Абдуллаевага отаси Маннон АБДУЛЛАЕВ вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент вилояти педагогика билим юрти жамоаси ижтимоий фан ўқитувчиси Дилбар Ибатовага онаси Мафрат ая ИБАТОВА вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«МАЪРИФАТ»
ТАЪСИС ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси.

Бош муҳаррир Саъдулла ҲАКИМ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
Рақам ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.
МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб — 32-54-17, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-55-58.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
Навбатчи: Қурбонбой Матқурбонов.

ИНДЕКС: 64595 Буюртма Г.-0565. Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2 босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди — 20.00. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
1 2 3 4 5 6